
September 2021

Unge anbragt på eget værelse

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-413-6

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	SAMMENFATNING	4
	Undersøgelsens formål	4
	Hovedresultater	6
KAPITEL 2	EGET VÆRELSE SOM ANBRINGELSESSTED	11
	Kommunernes praksis for brug af eget værelse	12
	Boligtyper og personale tilknyttet boligen	14
	Fordele og ulemper ved at anbringe unge på eget værelse	16
KAPITEL 3	KARAKTERISTIK AF UNGE ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE	24
	Karakteristik af unge, der er anbragt på eget værelse	25
	De unges udfordringer og støttebehov	33
KAPITEL 4	SUPPLERENDE STØTTE	39
	Omfang af unge, der modtager supplerende støtte	40
	Brug af fast kontaktperson	47
	Brug af anden supplerende støtte	57
KAPITEL 5	OVERGANG TIL VOKSENLIVET	59
	Overgang til voksenlivet for de 15 til 17 årige	60
	Overgang til voksenlivet for de 18 til 22 årige	64
KAPITEL 6	METODE	68
	Spørgeskema til landets kommuner	68
	Interview med anbragte unge	70

Sammenfatning

Social- og Ældreministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse om, hvilken supplerende støtte unge anbragt på eget værelse får og omfanget af denne støtte. Undersøgelsen handler både om unge under 18 år, der er anbragt på eget værelse¹, og unge i alderen 18 til 22 år, der er anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats².

§

ANBRINGESESSTEDET EGET VÆRELSE

Når en ung bliver anbragt, kan kommunen vælge at anbringe den unge på det, der hedder eget værelse. Eget værelse er én ud af en række mulige anbringelsessteder efter servicelovens § 66, stk. 1.

Anbringelsestypen eget værelse fremgår af servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5, og betegnes som 'Egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder'.

Eget værelse kan eksempelvis være en hybel, bofælleskab for anbragte, lejlighed, ungdomsbolig eller leje af værelse i private hjem, fx hos tidligere plejefamilie.

Ankestyrelsen har i 2011³ og 2016⁴ undersøgt anbringelsesstedet eget værelse. Denne undersøgelse følger til dels op på de tidligere undersøgelser, men har også et særligt fokus på den støtte de unge får ud over anbringelsen, og de unges oplevelser og erfaringer i forhold til støtten.

UNDERSØGELSENS FORMÅL

Formålet med undersøgelsen er at afdække, om unge, der er anbragt på eget værelse, får supplerende støtte under anbringelsen, og i så fald hvilken støtte de får og omfanget af denne.

¹ Unge under 18, der er anbragt på eget værelse, er anbragt efter servicelovens § 52, stk. 3 nr. 7 eller § 58.

² Unge i alderen 18 til 22 år, der er i døgnophold på anbringelsestypen eget værelse, er i efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3 nr. 1. I denne undersøgelse benævner vi denne gruppe som anbragte.

³ Kilde: Ankestyrelsens undersøgelse (2011): "Brugen af eget værelse som anbringelsesform" <https://ast.dk/publikationer/eget-vaerelse-som-anbringelsesform>

⁴ Kilde: Ankestyrelsens undersøgelse (2016): "Kommunernes praksis forbundet med anbringelse af børn og unge på eget værelse" <https://ast.dk/publikationer/kommunernes-praksis-forbundet-med-anbringelse-af-born-og-unge-pa-eget-vaerelse>

ARBEJDS- SPØRGSMÅL

Formålet er derudover at undersøge, om de unge selv oplever, at de får den nødvendige hjælp og støtte.

Mere konkret besvarer undersøgelsen følgende to arbejds-spørgsmål:

1. Hvilken supplerende støtte modtager unge under og over 18 år, der er anbragt på eget værelse, kollegie eller kollegielignede opholdssteder, og hvad er omfanget af denne støtte?
2. Hvilke behov for og ønsker til støtte har unge, der er anbragt på eget værelse? Og hvordan oplever de unge indholdet og omfanget af den støtte, de modtager?

METODE OG DATAGRUNDLAG

Spørgeskema:

- Vi har fortaget en spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner. 93 procent af kommunerne har besvaret spørgeskemaet.
- I spørgeskemaet har vi spurgt ind til kommunernes praksis for brug af anbringelsestypen eget værelse. Derudover har vi bedt kommunerne om at besvare en række sagsspecifikke spørgsmål med udgangspunkt i aktuelle sager.
- Vi har fået besvarelser for 112 sager om unge i alderen 15 til 17 år, og 82 sager om unge i alderen 18 til 22 år. I alt 194 sager.
- Vi sammenholder løbende i rapporten spørgeskemabesvarelserne med data fra spørgeskemaet fra Ankestyrelsens undersøgelse i 2011.

Interview:

- Vi har interviewet unge, der aktuelt er anbragt på eget værelse. Vi har talt med seks unge i alderen 15 til 17 år, og ti unge i alderen 18 til 22 år.
- Vi har spurgt de unge om deres oplevelse af at være anbragt på eget værelse. Derudover har vi spurgt dem, om de modtager supplerende støtte, og i så fald hvad de synes om indholdet i støtten og omfanget af støtten. Sidst har vi spurgt om deres tanker om tilværelsen efter anbringelse på eget værelse.

OVERORDNEDE RESULTATER

Data fra Danmarks Statistik:

- Vi har lavet et udtræk fra Danmark Statistik. Udtrækket indeholder oplysninger om antallet af unge, der er anbragt på eget værelse og de unges alder. Dataudtrækket indeholder informationer for perioden 2011 til 2019.

Du kan læse mere om de metoder, vi har anvendt i undersøgelsen og vores metodiske overvejelser i kapitel 6.

HOVEDRESULTATER

Undersøgelsen viser overordnet, at de unge, der bliver anbragt på eget værelse, stort set kun modtager supplerende støtte efter serviceloven, og det er som oftest kontaktpersonsstøtte.

For de unge i alderen 18 til 22 år er der siden 2011 sket et markant fald i andelen af unge, der modtager supplerende støtte. Det vil sige, at der er flere unge i dag end for ti år siden, som er anbragt på eget værelse *uden* at modtage andre former for støtte⁵.

Omfanget af støttetimer fra kontaktpersonen er højere for unge i alderen 15 til 17 år, end de unge i alderen 18 til 22 år.

De unge, der har en kontaktperson, oplever, at den støtte, de får, er afgørende for sammenhængen i deres hverdag og trivsel. De oplever derudover også, at omfanget af den støtte, de får, matcher deres behov for støtte.

Nedenfor fremgår udvalgte resultater fra undersøgelsen. Resultaterne er uddybet og nuanceret i de respektive kapitler i rapporten.

Fald i antallet af unge, der bliver anbragt på eget værelse

Der er siden 2011 sket et markant fald i antallet af unge, der bliver anbragt på eget værelse. Det fremgår af opgørelser fra Danmarks Statistik. Faldet i antallet af unge der er anbragt på eget værelse gør sig gældende for både unge i alderen 15 til 17 år, og unge i alderen 18 til 22 år. Det er dog mest markant for de unge under 18 år. I 2011 var der 545 unge i alderen 15 til 17 år anbragt på eget værelse. I 2019 var antallet mere end halveret til 249 unge.

⁵ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021 og Ankestyrelsens spørgeskema, 2011

STØRSTEDEL AF KOMMUNERNE ANVENDER EGET VÆRELSE

I spørgeskemaundersøgelsen har 84 ud af i alt 89 deltagende kommuner svaret, at de aktuelt eller tidligere har anvendt anbringelsestypen eget værelse til unge i alderen 15 til 17 år. Det gør sig gældende for 70 kommuner i forhold til unge i alderen 18 til 22 år. Så selvom antallet af unge i anbringelsestypen er faldende, er der fortsat mange kommuner, der anvender anbringelsestypen.

Kendetegn ved unge, der er anbragt på eget værelse

Af spørgeskemabesvarelserne fremgår det, at størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, er 17, 18 eller 19 år, og der er lige mange drenge og piger – både under og over 18 år. Derudover er syv ud af ti af de unge, der er under 18 år, indskrevet på en uddannelse. Dette gør sig gældende for otte ud af ti af de unge, der er over 18 år. Cirka hver femte ung, der er anbragt på eget værelse, er i beskæftigelse. Det er primært studejob eller deltidsbeskæftigelse.

Støttebehovet er større blandt de unge i alderen 15 til 17 år

Størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, har et moderat støttebehov. I forhold til støttebehov adskiller gruppen af unge under og over 18 år sig fra hinanden ved, at cirka hver fjerde af de unge under 18 år har et stort støttebehov, mens dette gør sig gældende for hver ottende af de unge over 18 år⁶.

Stigning i andelen af unge, der tidligere har været anbragt

Det fremgår også af spørgeskemabesvarelserne, at 67 procent af de unge, der er under 18 år, tidligere har været anbragt på et eller flere anbringelsessteder forud for anbringelsen på eget værelse⁷. For 33 procent af de unge under 18 år er anbringelsen på eget værelse deres første anbringelse.

I 2011 var det for 50 procent af de unge, der blev anbragt på eget værelse, en førstegangsanbringelse. Der er herved sket en stigning i andelen af unge under 18 år, der tidligere har været anbragt.

⁶ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021. Det er kommunernes vurdering af de unges støttebehov, der heri fremgår.

⁷ Unge, der er over 18 år, kan kun anbringes på eget værelse, hvis de har været anbragt umiddelbart forud for det 18. år. Derfor har kommunerne i spørgeskemaet ikke fået et spørgsmål om de unge over 18 år tidligere har været anbragt.

**FÅ UNGE
MODTAGER
STØTTE EFTER
ANDEN
LOVGIVNING END
SERVICELOVEN**

Flere af de unge, vi har interviewet, har været anbragt flere steder forud for anbringelsen på eget værelse. I kapitel 3 kan du læse om Ebbe, der tidligere har været anbragt på en sikret institution.

De unge under 18 år får i højere grad supplerende støtte end de unge over 18 år

Der er stor forskel mellem de to grupper af unge under og over 18 år i forhold til, hvor mange der modtager supplerende støtte. 87 procent af de unge under 18 år får supplerende støtte efter serviceloven. For de unge i alderen mellem 18 og 22 år modtager 66 procent supplerende støtte efter serviceloven.

Det er begrænset, hvad de unge får af støtte fra anden lovgivning end serviceloven. Det kan eksempelvis være mentorstøtte eller uddannelsesvejledning. For de unge i alderen 15 til 17 år modtager ni procent støtte efter anden lovgivning. Dette gør sig gældende for fem procent af de unge i alderen 18 til 22 år⁸.

Markant fald over tid i andelen af unge over 18 år, der modtager supplerende støtte

Siden 2011 er der sket et markant fald i andelen af unge i alderen 18 til 22 år, der modtager supplerende støtte⁹. I 2011 var der syv procent af de unge i alderen 18 til 22 år, der ikke modtog supplerende støtte. I 2021 er der hele 32 procent, der ikke modtager støtte ud over anbringelsen på eget værelse.

Kontaktpersonsstøtte er den type supplerende støtte, som flest unge anbragt på eget værelse modtager

Af spørgeskemabesvareelserne fremgår det, at fast kontaktperson¹⁰ er den form for supplerende støtte, som flest unge, der er anbragt på eget værelse, modtager. Af de unge, der får supplerende støtte efter serviceloven, er det 87 procent i alderen 15 til 17, der har en fast kontaktperson. For unge i alderen 18 til 22 er det 91 procent, der har en kontaktperson.

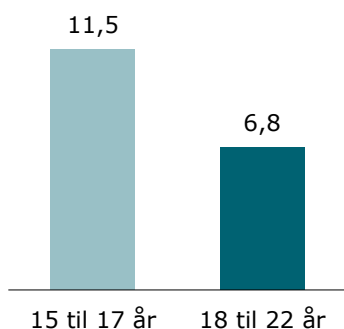
Malou, som er én af de unge, vi har interviewet, får eksempelvis ingen supplerende støtte. I kapitel 4 kan du læse Malous fortælling og få indblik i, hvorfor hun har fravalgt at have en kontaktperson.

⁸ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

⁹ I Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011, er der kun belyst supplerende støtte efter serviceloven. I denne undersøgelse belyser vi både støtte efter serviceloven og anden lovgivning.

¹⁰ Der er tale om fast kontaktperson efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6.

GENNEMSITLIG STØTTE

De unge oplever overvejende, at de får den støtte, de har behov for

Omfanget og indholdet af den støtte, de unge får, matcher efter de unges oplevelse deres behov. De unge, der har en kontaktperson, oplever, at den støtte, de får, er afgørende for sammenhængen i deres hverdag og trivsel. De unge fortæller, at deres kontaktperson overordnet hjælper dem med to typer af opgaver: 1) Praktiske gøremål, der får dagligdagen til at hænge sammen for dem, og 2) at have en voksen, som de kan komme til med tanker og spørgsmål.

I kapitel 4 kan du læse konkrete råd, som de unge selv har fremhævet som afgørende for en god relation mellem den unge og kontaktpersonen.

Unge under 18 år får flere støttetimer til kontaktperson end unge over 18 år

Unge i alderen 15 til 17 år får flere støttetimer til kontaktperson om ugen, end unge der er fyldt 18 år. I gennemsnit får de unge i alderen 15 til 17 år 11,5 timer støtte til kontaktperson om ugen. De unge i alderen 18 til 22 år har i gennemsnit en kontaktperson tilknyttet 6,8 timer om ugen. Det fremgår af spørgeskemabesvarelsene.

Der er sammenhæng mellem de unges støttebehov og omfanget af støtte

Der er sammenhæng mellem de unges støttebehov og det omfang af timer, de får støtte fra kontaktpersonen på baggrund af spørgeskemaet. De unge, der har et lille støttebehov, har færre støttetimer, mens de unge, der har et stort støttebehov, i højere grad har flere støttetimer om ugen. De unge oplever selv, at omfanget af den støtte, de får, matcher deres behov for støtte.

Flertallet af de unge under 18 år skal flytte i egen bolig med støtte

57 procent af de unge under 18 år, der er lavet en fremadrettet plan for, skal flytte i egen bolig. Det vil sige, at anbringelsen ophører, når de fylder 18 år. Cirka en fjerdedel (24 procent) skal anbringes på eget værelse som led i en efterværnsindsats, og for næsten en femtedel (18 procent) er der lavet en anden plan i forhold til bolig.

Næsten alle de unge, der er lavet en plan for, skal fortsat modtage støtte, når de fylder 18 år¹¹.

¹¹ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021.

Over 40 procent af de unge over 18 år skal flytte i egen bolig uden støtte

44 procent af de unge, der er mellem 18 og 22 år, skal i egen bolig uden støtte efter endt anbringelse. Mere end en tredjedel skal i egen bolig, men skal fortsat modtage støtte. For de unge, der endnu ikke er fyldt 23 år, består støtten primært af kontaktperson. For de unge, der fylder 23 år, er det støtte efter voksenbestemmelserne i serviceloven.

Eget værelse som anbringelsessted

I dette kapitel beskriver vi kommunernes overordnede praksis i forhold til at anbringe unge på eget værelse. Kapitlet belyser følgende:

- Omfanget af kommunernes anvendelse af anbringelsestypen eget værelse
- Boligtyper der anvendes til anbringelse på eget værelse og omfang af personale tilknyttet boligerne
- Fordele og udfordringer der, ifølge kommunerne, er forbundet med at anbringe unge på eget værelse.

Dette kapitel er baseret på data fra Ankestyrelsens spørgeskema fra 2021, Ankestyrelsens spørgeskema fra 2011 og udtræk fra Danmarks Statistik.

DELKONKLUSIONER

- Der er siden 2011 sket et markant fald i antallet af unge, der bliver anbragt på eget værelse. For gruppen af unge under 18 år er antallet mere end halveret.
- 84 kommuner har svaret, at de aktuelt eller tidligere har anvendt anbringelsestypen eget værelse til unge i alderen 15 til 17 år. Det gør sig gældende for 70 kommuner i forhold til unge i alderen 18 til 22 år.
- De kommuner, der ikke gør brug af anbringelsestypen, angiver, at det primært er fordi, de ikke har unge i målgruppen eller ikke råder over boliger, der er godkendt til anbringelse på eget værelse.
- Størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, bor i 'egen bolig'. Det kan eksempelvis være en lejlighed.
- Der er personale tilknyttet boligen for over halvdelen af de unge på eget værelse. Personalet er for størstedelen af de unge til stede alle ugens dage eller alle hverdage.
- Kommunerne beskriver i spørgeskemaet flere forskellige formål med at anvende anbringelsestypen eget værelse. Det kan både være til unge med et lille støttebehov, unge der bliver anbragt i en sen alder og unge, der ikke trives i institutionelle rammer.

- Over 90 procent af kommunerne mener, at en fordel ved at anbringe unge på eget værelse er, at de unge bliver forberedt til voksenlivet.
- Over 80 procent af kommunerne mener, at der er risiko for, at den unge bliver ensom, når den unge bliver anbragt på eget værelse.

KOMMUNERNES PRAKSIS FOR BRUG AF EGET VÆRELSE

Eget værelse er en anbringelsestype, der anvendes til unge i alderen 15 til 22 år.

ANBRINGELSE AF UNGE PÅ EGET VÆRELSE

Eget værelse kan både bruges til unge under 18 år og til unge i alderen 18 til 22 år. Unge under 18 år, der er anbragt på eget værelse, er anbragt efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, eller § 58. Unge i alderen 18 til 22 år er i døgnophold på anbringelsesstedet eget værelse efter reglerne om efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3, nr. 1.

Langt størstedelen af kommunerne anvender denne anbringelsestype til både unge i alderen 15 til 17 år og unge i alderen 18 til 22 år. Det er dog en anbringelsestype, hvor der gennem de seneste år er sket et markant fald i antallet af unge, der er anbragt på eget værelse.

Antallet af unge anbragt på eget værelse er faldet

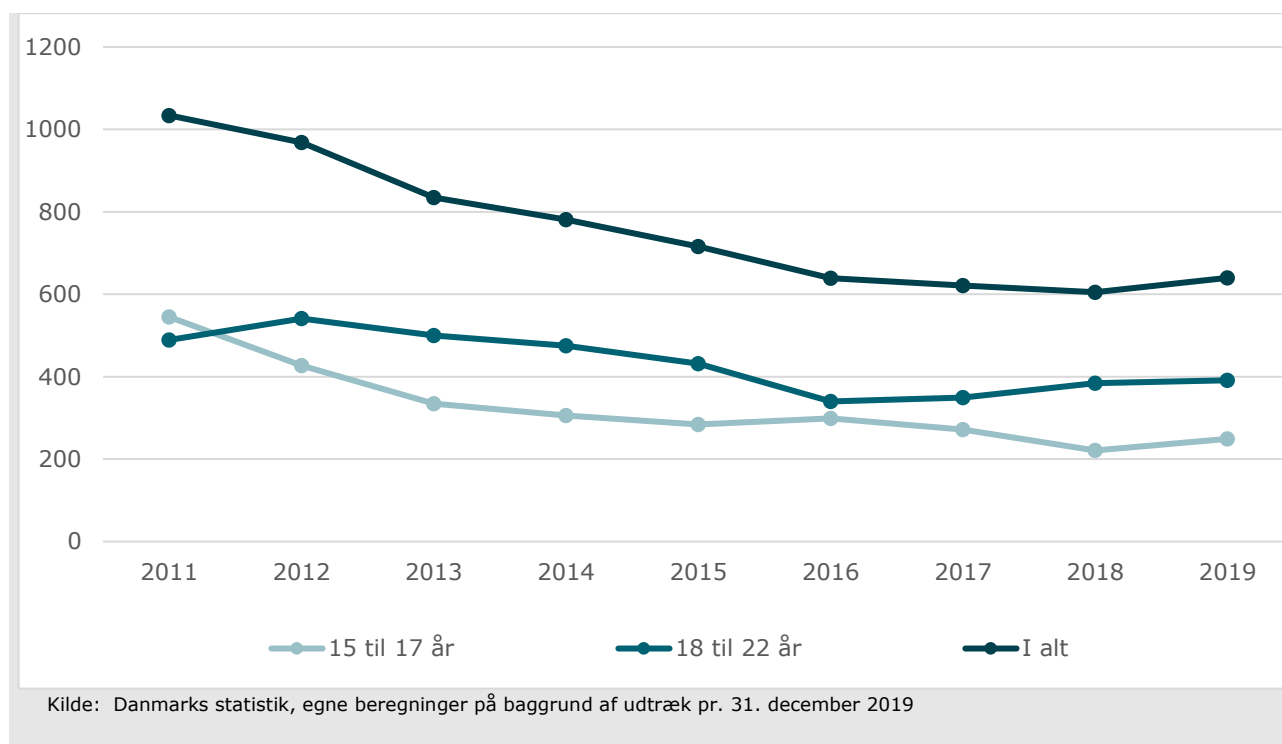
Pr. 31. december 2019 var der i alt 640 unge anbragt på eget værelse. Af de i alt 640 unge anbragt på eget værelse var der 249 unge i alderen 15 til 17 år, og 391 i alderen 18 til 22 år¹².

Der er siden år 2011 og frem til 2019 sket et markant fald i antallet af unge, der er anbragt på eget værelse¹³. Se figur 2.1.

¹² Kilde: Danmarks Statistik, udtræk pr. 31. december 2019

¹³ Der er generelt sket et fald i antallet af børn og unge, der er anbragt eller i efterværn i perioden 2011 til 2019.

FIGUR 2.1 ANTAL UNGE ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE I PERIODEN 2011 TIL 2019

Faldet i antallet af anbragte gør sig gældende for både unge i alderen 15 til 17 år, og unge i alderen 18 til 22 år. Det er dog mest markant for de unge under 18 år. I 2011 var der 545 unge anbragt på eget værelse i alderen 15 til 17 år. I 2019 var antallet mere end halveret, som det fremgår af ovenstående figur.

Kommunerne, der anvender eget værelse som anbringelsestype, har i spørgeskemaet forholdt sig til, i hvilket omfang de fremadrettet forventer at bruge anbringelsestypen eget værelse. Tre ud af fire kommuner har angivet, at de forventer at anvende det i samme omfang fremadrettet. Lidt under hver femte kommune har angivet, at de fremover forventer at bruge anbringelsestypen i større omfang.

I Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011 blev kommunerne stillet samme spørgsmål. I 2011 angav over 40 procent af kommunerne, at de forventede at bruge anbringelsestypen mere fremadrettet. Som det fremgår af figur 2.1, har deres forventninger ikke holdt stik.

De fleste kommuner gør brug af anbringelsestypen eget værelse

I spørgeskemaet til alle landets kommuner har vi spurgt, hvor mange af kommunerne der aktuelt eller tidligere har brugt anbringelsestypen eget værelse. 84 kommuner ud af 89 har svaret, at de anvender anbringelsestypen eget værelse til unge i alderen 15 til 17 år. 70 kommuner har angivet, at de anvender eget værelse som anbringelsestype til unge i alderen 18 til 22 år. Der er altså flere kommuner, der bruger anbringelsestypen til unge under 18 år end til unge over 18 år¹⁴.

Samme billede gjorde sig gældende i 2011, hvor henholdsvis 86 og 71 ud af 96 kommuner angav, at de aktuelt eller tidligere har brugt anbringelsestypen eget værelse. Så selvom antallet af unge i anbringelsestypen er faldende, er der fortsat mange kommuner, der anvender anbringelsestypen.

De kommuner, der ikke anvender anbringelsestypen eget værelse, har angivet to årsager til dette. Den ene årsag, som gør sig gældende for flest af kommunerne, er, at de vurderer, at de ikke har nogen unge i målgruppen. Den anden årsag er, at kommunen ikke råder over egne værelser, der er godkendt til anbringelse på eget værelse.

BOLIGTYPER OG PERSONALE TILKNYTTET BOLIGEN

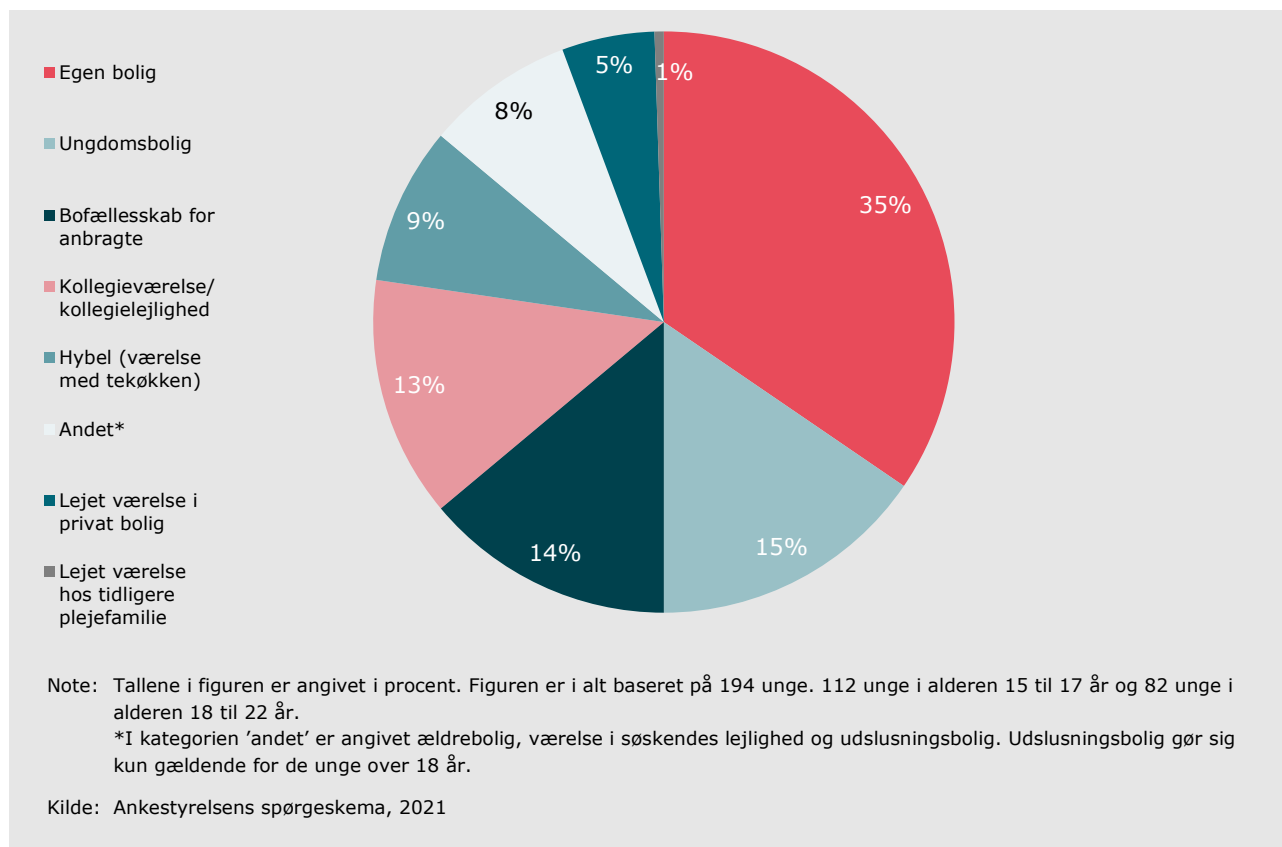
Der er ikke en klar definition i serviceloven af, hvornår et anbringelsessted kan betegnes som eget værelse, og der er en række forskellige boligtyper, som anvendes til at anbringe unge på eget værelse. Boligen skal dog være godkendt af den anbringende kommune som konkret egnet til den unge efter reglerne i servicelovens § 66 e. I det følgende beskriver vi de boligtyper, som kommunerne primært anvender, når de anbringer en ung på eget værelse. Derudover beskriver vi, hvor stor en andel af de unge, der bor i boliger, hvor der er personale tilknyttet.

Størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, bor i 'egen bolig'

Der er et bredt spektrum af boligtyper, der kan indgå i betegnelsen eget værelse. I spørgeskemabesvarelserne, hvor kommunerne har taget udgangspunkt i konkrete sager, kan vi se, at de mest anvendte boligtyper er egen bolig, ungdomsbolig, bofællesskab for anbragte og kollegieværelse/kollegielejlighed, se figur 2.2.

¹⁴ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

FIGUR 2.2 BOLIGTYPER DER ANVENDES TIL UNGE, SOM ER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE.

HYBEL

En hybel er ofte karakteriseret ved at være et værelse eller lille lejlighed med tekøkken.

I figur 2.2 fremgår det, at 35 procent af de unge er anbragt på eget værelse i 'egen bolig'. Det kan eksempelvis være en lejlighed i en almindelig opgang. De boligtyper, der derudover er mest anvendt, er ungdomsbolig, bofællesskab for anbragte unge og kollegieværelse/kollegielejlighed. Det er henholdsvis 15, 14 og 13 procent, der er anbragt på disse boligtyper. Derudover bliver boligtypen hybel brugt til ni procent af de unge. Boligtyperne 'lejet værelse i privat bolig' og 'lejet værelse hos tidligere plejefamilie' er de boliger, hvor færrest af de unge, der bliver anbragt på eget værelse, bor.

I lidt over halvdelen af boligerne er der tilknyttet personale

I nogle boligtyper, der anvendes til anbringelse på eget værelse, er der pædagogisk personale tilknyttet boligen. Det vil sige personale, der i varierende omfang kommer i boligen, og er til rådighed til at hjælpe de unge.

I spørgeskemabesvarelsene, hvor kommunerne har taget udgangspunkt i konkrete sager, fremgår det, at over halvdelen af de unge, både under og over 18 år, er anbragt i en bolig, hvor

der er personale tilknyttet. Det gør sig gældende for 54 procent af de unge under 18 år og 57 procent af de unge over 18 år¹⁵. Der er nogle boligtyper, hvor der i højere grad end andre er tilknyttet personale. I både hybel og bofælleskab for anbragt unge er der i høj grad personale tilknyttet.

Personalet, der er tilknyttet boligen, er i varierende omfang til stede i boligen. Som det fremgår af tabel 2.1, så er der en forskel i forhold til unge under 18 år, og de unge i alderen 18 til 22 år. For 57 procent af de unge i alderen 15 til 17 år, hvor der er personale tilknyttet til boligen, er personalet til stede i boligen alle ugens dage. Dette gør sig gældende for 36 procent af de unge der er 18 til 22 år.

TABEL 2.1 HVOR OFTE DER ER PERSONALE TIL STEDE I BOLIGEN

	Antal unge, 15 til 17 år	Antal unge, 18 til 22 år	Procent unge, 15 til 17 år	Procent unge, 18 til 22 år
Alle ugens dage	34	17	57%	36%
Alle hverdage	15	18	25%	38%
1-2 gange om ugen	9	12	15%	26%
Sjældnere end 1 gang om ugen	1	0	2%	0%
Personalet er kun til stede, hvis det bliver tilkaldt af den unge	1	0	2%	0%
I alt	60	47	100%	100%

Note: Tabellen er baseret på de unge, hvor kommunen har angivet, at der er personale tilknyttet boligen.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

Derudover fremgår det af ovenstående tabel, at for størstedelen af de unge, der bor i boliger, hvor der er personale tilknyttet, er personalet ofte til stede – enten alle ugens dage eller alle ugens hverdage.

FORDELE OG ULEMPER VED AT ANBRINGE UNGE PÅ EGET VÆRELSE

Anbringelsestypen eget værelse er tiltænkt unge, som er på vej ud i en selvstændig tilværelse, og kun har brug for begrænset støtte¹⁶. Eget værelse adskiller sig fra andre anbrin-

¹⁵ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

¹⁶ Kilde: Socialstyrelsen, <https://socialstyrelsen.dk/born/anbringelse/om-anbringelse/anbringelsesformer/eget-vaerelse>

gelsestyper som eksempelvis opholdssteder eller døgninstitutioner ved, som udgangspunkt, ikke at have fagprofessionelle til rådighed i alle døgnets timer. Denne form for frie rammer medfører både nogle fordele og ulemper. Det kan du læse om i det følgende afsnit, hvor vi indledningsvis beskriver, hvad kommunerne mener er formålet med indsatsen på eget værelse.

Anvendelsen af eget værelse har forskellige formål

I spørgeskemaet er der variation i forhold til, hvad der ifølge kommunerne er formålet med at anvende eget værelse som anbringelsestype. Størstedelen af kommunerne beskriver, at "selvstændiggørelse i forhold til overgangen til voksenlivet" er et typisk formål med indsatsen på eget værelse:

"Formålet er botræning og selvstændiggørelse. Det er typisk unge, som har mindre støttebehov end på andre anbringelsesformer." (Kommunebesvarelse i Ankestyrelsens spørgeskema, 2021)

Derudover bliver det beskrevet som en anbringelsestype, der anvendes når den unge anbringes i en relativt sen alder, hvor det kan være vanskeligt for den unge at etablere en god relation til eksempelvis en plejefamilie:

"I sager, hvor den unge anbringes sent (eks. 16 år gammel), kan det være vanskeligt at etablere anbringelse ved en plejefamilie. Dette fordi den unge qua sin alder og evt. svigt kan have svært ved at knytte sig til en plejefamilie." (Kommunebesvarelse i Ankestyrelsens spørgeskema, 2021)

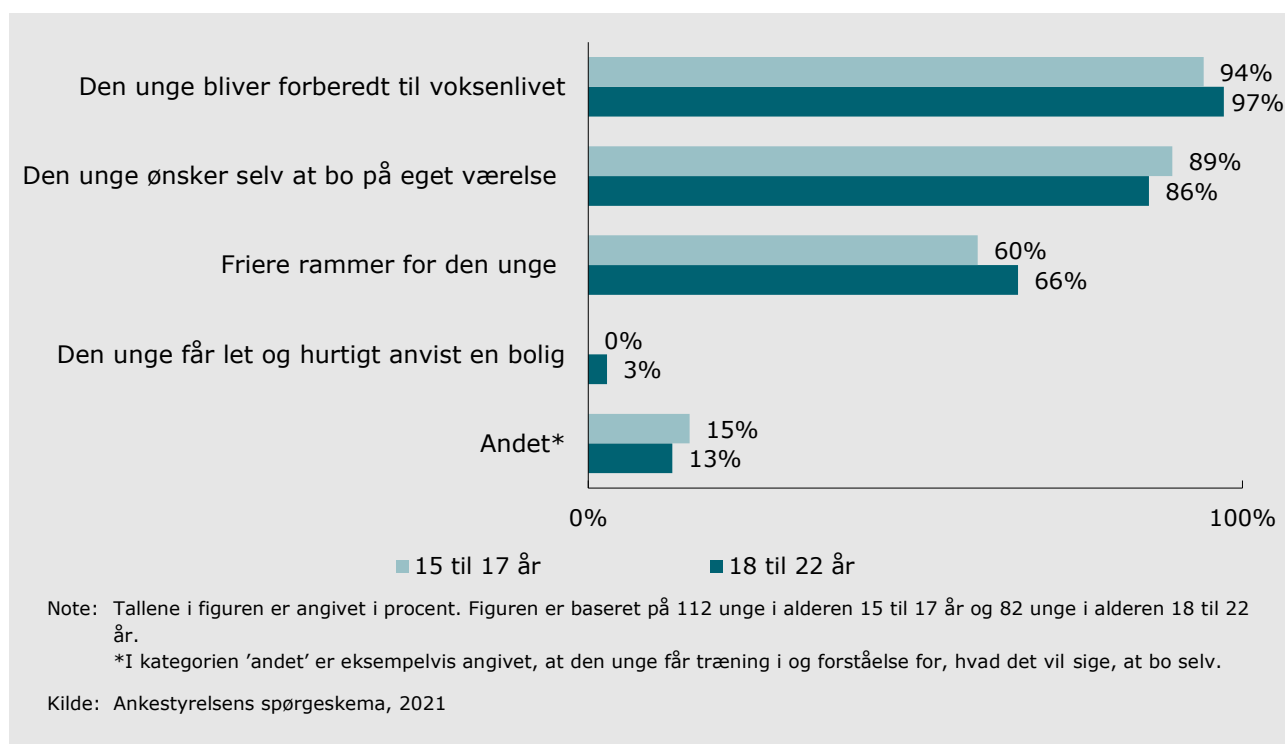
Flere kommuner beskriver også, at anbringelse på eget værelse kan være en løsning for unge, der har svært ved at indgå i de rammer og relationer, der er på fx et opholdssted eller en døgninstitution¹⁷.

De frie rammer er med til at gøre den unge mere selvstændig

Kommunerne har i spørgeskemaet angivet, hvad de ser som fordele ved anbringelsestypen eget værelse.

¹⁷ Kilde: Ankestyrelsen spørgeskema, 2021

FIGUR 2.3 FORDELE VED ANBRINGELSESTYPEN EGET VÆRELSE

Som det fremgår af figur 2.3, har over 90 procent af kommunerne angivet, for både unge under og over 18 år, at en fordel ved at anbringe på eget værelse er, at de unge bliver forberedt til voksenlivet.

Flere af de unge giver udtryk for, at det at være anbragt på eget værelse har været med til at forberede dem til voksenlivet. En ung pige på 20 år fortæller, hvordan det at bo på eget værelse har været med til at lære hende praktiske færdigheder og på den måde styrket hendes selvstændighed:

“For mig har det gjort en hel del i forhold til selvstændighed og sådan noget. Nu har jeg selv været meget voksen meget tidligt, men det har været på nogle andre præmisser, fordi jeg stadig har boet derhjemme. Det der med at bo selv og handle selv og lære at lægge budget. Jeg har aldrig nogensinde lært at lave mad eller gøre rent. Det har jeg først lært, mens jeg har boet her. Så ud over de sociale ‘skills’ du lærer, så er der også de lavpraktiske ting, som jeg ikke ville have lært der hjemme.” (Una, 20 år)

Det fremgår også af figur 2.3, at henholdsvis 86 og 89 procent af kommunerne har angivet, at det er en fordel, at de unge selv ønsker at blive anbragt på eget værelse. Stella på 16 år fortæller, at hun har været anbragt på flere forskellige institutioner, men at hun havde svært ved at trives med de rammer og mennesker, der er på en institution. Hun fortæller, at hun

derfor selv havde et ønske om at blive anbragt på eget værelse, og at det var det eneste rigtige for hende:

”Jeg kunne ikke trives på opholdsstedet. Og jeg var også på en delvist lukket, hvor jeg ikke kunne trives. Og den gang vidste kommunen ikke helt, hvad de skulle gøre med mig. De har prøvet forskellige døgninstitutioner, men ingen af dem fungerede. Så fik jeg en ny sagsbehandler, som faktisk lyttede til mig, og da jeg sagde til ham, at jeg kun trives alene, og at jeg ikke kan trives, hvor der er andre, der bestemmer for meget, så lyttede han. Og så prøvede han [at anbringe mig på eget værelse], og så fungerede det.”
(Stella, 16 år)

I forlængelse af dette har henholdsvis 66 og 60 procent af kommunerne angivet, at det netop er de frie rammer for den unge, de ser som en fordel ved eget værelse. Maria fortæller, hvad de frie rammer betyder for hende:

”Det er det der med, er at du er herre over dit eget liv, og der ikke er andre, der skal fortælle dig, hvornår du skal i seng eller hvornår du skal komme hjem. Det er dit eget hjem, det er dig selv, der bestemmer. Det er dine egne regler. Selvfølgelig med frihed under ansvar. Det er bare lidt rarere at være herre over sit eget liv, fremfor at der er kontrol.” (Maria, 18 år)

Den følgende fortælling om Una på 20 år, er også et eksempel på betydningen af de frie rammer der er til stede, når man er anbragt på eget værelse. Fortællingen er baseret på Unas oplevelse, og det er også hendes ord, der går igen i fortællingen.

UNA: ”DU BLIVER IKKE TVUNGET TIL NOGET – DET ER MEGET TILVALG OG FRIVILLIGT”

Una har gennem sin barndom haft et udfordrende forhold til sin mor. Una har ikke haft nogen at snakke med om de problemer, der var i hjemmet, og Una og hendes mor har flyttet fra by til by, for at begrænse kontakten til kommunen. Da Una var 15 år, og ikke længere ville eller kunne acceptere måden, hendes mor behandlede hende på, fortalte Una til kommunen, at hun gerne ville anbringes. Una blev anbragt på et opholdssted, da hun var 16 år gammel.

Una trivedes ikke på opholdsstedet, og hun blev derfor som 17 årig anbragt på eget værelse. Una er nu 20 år gammel, og har sin egen lejlighed i et bofællesskab for

unge, der er anbragt på eget værelse. Una har en kontaktperson, der kommer hos hende én til to gange om ugen, og derudover er der i bofællesskabet en pædagog, som kommer og er i bofællesskabet om natten.

Una fortæller, at hun ikke var glad for at bo på opholdsstedet. På opholdsstedet var det de faste rammer og manglende fleksibilitet og individuelle hensyn, som gjorde det svært for hende:

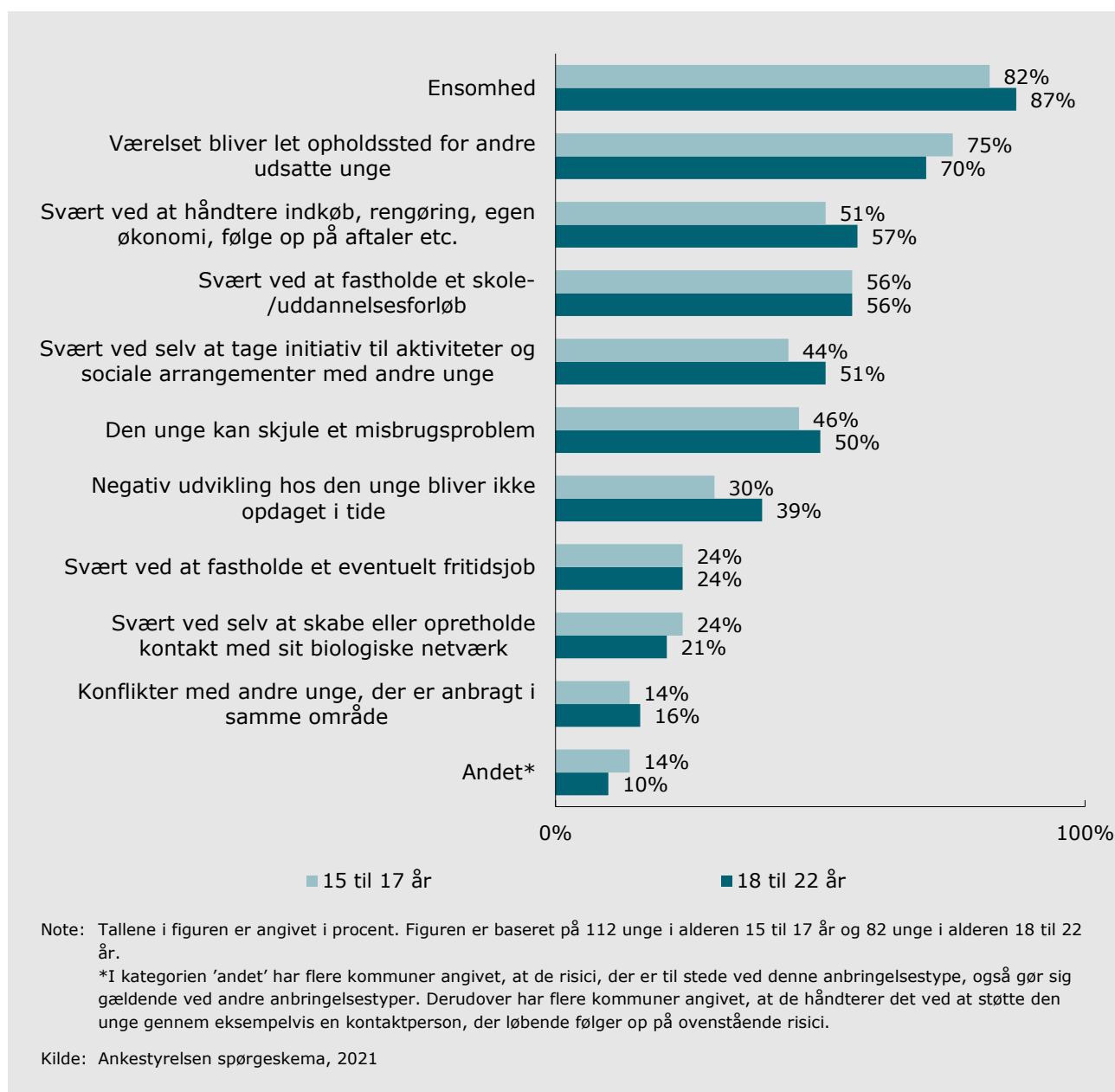
“Når man bor på opholdssted, så er alting jo meget tvangsbaseret. Der er mange ting, som du skal deltage i, for der er en struktur. Du bliver ikke tvunget til noget her [på eget værelse]. Det er meget tilvalg og frivilligt, og der er ikke nogen rammer, der er så fir-kantede, at det ikke kan tilpasses den individuelle. Jeg er ikke så god til det, når folk tvinger mig til det. Og det har også gjort, at jeg har udviklet mig rigtig meget på de tre år, jeg har boet her”.

Det er centralt for Una, at hun er med til at beslutte, hvordan hendes hverdag er struktureret. Det er noget, som hun har mulighed for med sin anbringelse på eget værelse, og som hun tidligere har manglet – både gennem sin opvækst og i anbringelsen på opholdsstedet.

Ensomhed udgør en stor risiko, når unge bliver anbragt på eget værelse

Ifølge kommunerne er der en række forskellige risici, som er til stede, når man anbringer en ung på eget værelse. Kommunerne har angivet, hvilke risici der i deres optik er til stede. Se figur 2.4.

FIGUR 2.4 RISICI VED ANBRINGELSESTYPEN EGET VÆRELSE

Den risiko, som flest kommuner vurderer er til stede ved at anbringe en ung på eget værelse, er ensomhed. Over 80 procent af kommunerne har angivet 'ensomhed' som risiko. Flere af de unge, som vi har interviewet, beskriver også, hvordan det at være anbragt på eget værelse kan medføre en følelse af ensomhed.

Melia på 19 år, der tidligere har været anbragt i en plejefamilie, beskriver, at det var svært at vænne sig til ikke at have nogen omkring sig, og følelsen af at stå på egne ben var utryg. Hun havde et stærk ønske om at blive boende hos sin plejefamilie, men det var ikke en mulighed:

"Jeg manglede den tryghed. Bare det, at man lige skulle ned på apoteket og hente sin medicin, eller man skulle ned og rette sine briller, eller et eller andet. Der plejede jeg jo altid at have min [pleje]mor med, fordi jeg var angst. Og lige pludselig, så står man på sine egne to ben, og skal gøre det hele selv. Og der manglede jeg at have nogen rundt om mig hele tiden." (Melia, 19 år)

En anden ung på 19 år, der tidligere har været anbragt på et opholdssted, fortæller, hvordan det har påvirket ham ikke længere at være omgivet af mennesker:

"Men jeg tror bestemt, at jeg er blevet mere indelukket, efter jeg er kommet herhen. Det er også fordi, at der ikke er mennesker hele tiden og alle sådan nogle der ting." (Carl, 19 år)

I den følgende fortælling om Stella kommer det også til udtryk, hvordan det at være anbragt på eget værelse kan være med til at skabe en følelse af ensomhed.

STELLA: "DET ER ENSOMHEDEN, DER SKRÆMMER MIG"

Stella blev som 13 årig anbragt på et opholdssted, fordi hendes far ikke længere ville have hende boende hjemme. Stella blev efterfølgende anbragt på andre opholdssteder og døgninstitutioner. Ingen af stederne trivedes Stella. Hun stak af flere gange, havde misbrugsproblemer, begik kriminalitet og kommunen anbragte hende derfor efterfølgende på en sikret døgninstitution. Stella havde det ikke godt på den sikrede institution, og fortalte sin sagsbehandler, at hun havde svært ved at skulle forholde sig til mange forskellige voksne, grundet svigtet fra hendes far. Hun gav udtryk for, at hun gerne ville flytte på eget værelse.

Efter Stellas ophold på den sikrede døgninstitution blev hun anbragt på eget værelse som 15 årig. Stella er nu 16 år, og bor i egen lejlighed, hvor hun får besøg af sin kontaktperson to til tre gange om ugen. Hun er derudover tilknyttet et fællesskab for udsatte unge.

Stella fortæller, at på trods af, at hun synes, det var svært at bo i institutionelle rammer med andre børn og voksne omkring sig, så er hun overrasket over, hvor meget ensomheden fylder i hverdagen på eget værelse:

"I starten har der været meget med ensomhed. Jeg blev ensom, og skulle være meget alene, og pludselig var der ikke nogen. Og det var det, jeg ville, men når man ikke ved, hvordan det er, så kommer der lidt et chok. Og det er svært at sige højt, at 'jeg føler mig ensom'. Når man bor på et opholdssted, så er der hele tiden pædagoger og alle mulige omkring en. Så jeg kan huske i starten, der var det meget ensomheden."

Stella fortæller, at hun – især i starten, men også til dels stadig – har en følelse af at være ensom. En følelse, som ifølge Stella hænger sammen med, at hun føler sig forladt af sine forældre. At gå fra at være anbragt et sted, hvor der konstant er mennesker omkring sig, til pludselig at være alene mange timer i døgnet, var en svær omvæltning. Hun fortæller, at ensomheden fortsat skræmmer hende:

"Det er ensomheden, der skræmmer mig. Ikke fysisk at være alene og sove alene, men at føle sig alene."

Som det fremgår af figur 2.4, er der en række andre risici, som ifølge kommunerne er tilstede, når de anbringer en ung på eget værelse. De risici, som kommunerne finder fremtrædende, hænger sammen med de frie rammer, der er til stede ved anbringelse på eget værelse.

Over 70 procent af kommunerne har vurderet, at værelset kan risikere at blive et opholdssted for andre udsatte unge. Mere end halvdelen af kommunerne vurderer, at det kan være svært at fastholde skole- eller uddannelsesforløb, og at det kan være svært for de unge at håndtere daglige gøremål. Omkring halvdelen af kommunerne vurderer også, at der er risiko for, at den unge skjuler et misbrugsproblem.

Flere af de unge, som vi har talt med, beskriver selv, at det kan være svært at få hverdagen til at hænge sammen med de praktiske opgaver, der følger med at bo selv. Især det at få handlet ind og lavet sund mad bliver beskrevet som både tids- og ressourcekrævende.

Derudover beskriver flere af de unge også, at det er kommet som en overraskelse for dem hvor mange økonomiske forpligtelser, der er forbundet med at bo på eget værelse, og at det kan være svært at få råd til det, de ønsker. Det er eksempelvis udgifter forbundet med husholdning og transport.

KAPITEL 3

Karakteristik af unge anbragt på eget værelse

I dette kapitel belyser vi, hvad der karakteriserer de unge, der indgår i denne undersøgelse¹⁸, der er anbragt på eget værelse. Kapitlet belyser følgende:

- Overordnede kendetegn som alder, køn og tidligere anbringelser
- De unges udfordringer og støttebehov
- De unges netværk og mulighed for støtte fra netværket

Kapitlet er baseret på data fra Ankestyrelsens spørgeskema fra 2021, Ankestyrelsens spørgeskema fra 2011 og interview med unge, der aktuelt er anbragt på eget værelse.

DELKONKLUSIONER

- Eget værelse anvendes til unge i alderen 15 til 17 år og 18 til 22 år. Af de unge under 18 år, er de fleste 17 år, og blandt de unge over 18 år, er flertallet 18 og 19 år.
- Der er stort set lige mange drenge og piger anbragt på eget værelse, blandt de unge der indgår i denne undersøgelse.
- Af de unge under 18 år har to tredjedele været anbragt, inden de blev anbragt på eget værelse. Der er siden 2011 sket en stigning i andelen af unge, der tidligere har været anbragt¹⁹.
- Syv ud af ti unge under 18 år, der indgår i denne undersøgelse, er indskrevet på en uddannelse. Dette gør sig gældende for otte ud af ti unge, der er over 18 år.
- Cirka hver femte ung, der indgår i denne undersøgelse, er i beskæftigelse. Det er primært studejob eller deltidsbeskæftigelse.

¹⁸ På baggrund af spørgeskemaet har vi viden om 112 unge i alderen 15 til 17 år, og 82 unge i alderen 18 til 22 år. I alt 194 unge.

¹⁹ For unge over 18 år, er det blandt andet et kriterie for at blive anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats, at de har været anbragt umiddelbart inden det 18. år.

- Størstedelen af de unge, har ifølge kommunerne flere udfordringer. Størstedelen af de unge har skolerelaterede udfordringer, og problemer i fritid og/eller venskaber, netværk m.m.
- Størstedelen af de unge, der indgår i denne undersøgelse, har et moderat støttebehov, ud fra kommunernes vurdering. I forhold til støttebehov adskiller gruppen af unge under og over 18 år sig fra hinanden ved, at cirka hver fjerde af de unge under 18 år har et stort støttebehov, mens dette gør sig gældende for hver ottende af de unge over 18 år.
- Kommunerne vurderer, at mere end syv ud af ti af de unge anbragt på eget værelse har et netværk, som de kan trække på.

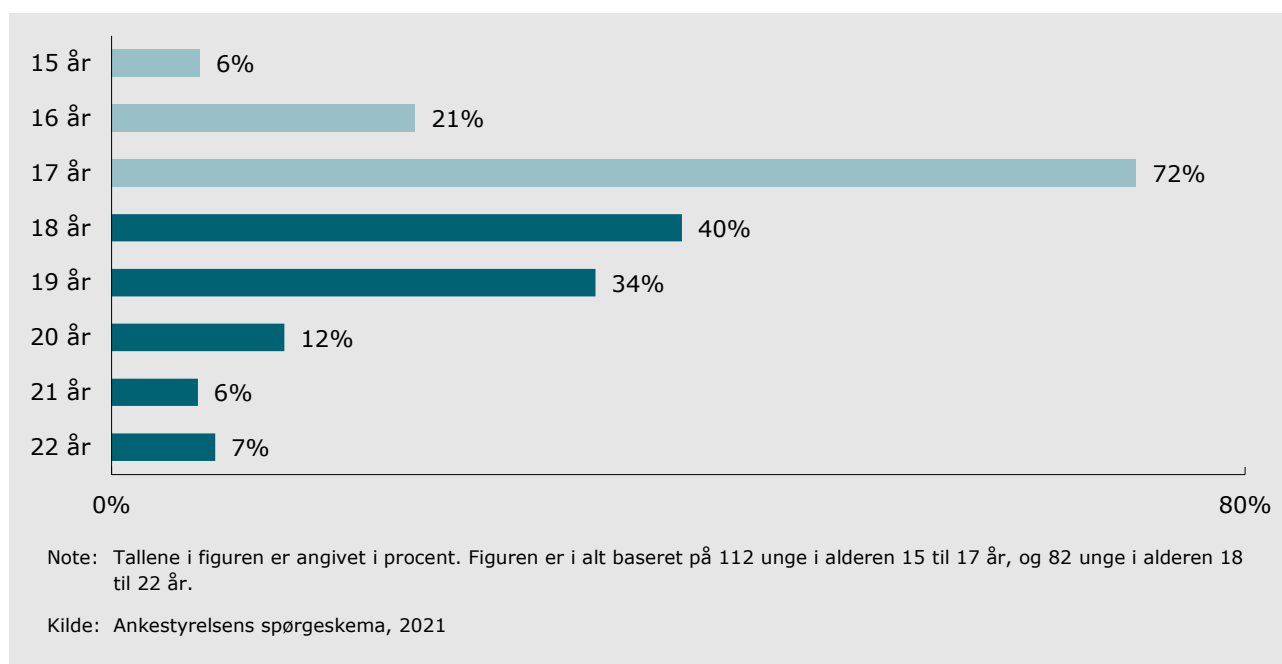
KARAKTERISTIK AF UNGE, DER ER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE

I dette afsnit beskriver vi en række karakteristika, der kendetegner de unge, der indgår i denne undersøgelse, der er anbragt på eget værelse. Det beskriver vi ud fra spørgeskemaundersøgelser, hvor kommunerne har taget udgangspunkt i konkrete sager. Derudover inddrager vi interview med de unge til at uddybe og nuancere pointer fra spørgeskemaundersøgelsen.

Flest 17 til 19 årige er anbragt på eget værelse

Anbringelse på eget værelse anvendes til unge i alderen 15 til 22 år. Af de unge, der er under 18 år, er størstedelen, der er anbragt på eget værelse, 17 år. Af de unge, der er mellem 18 og 22 år, og anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats, er de fleste 18 og 19 år. Se figur 3.1.

FIGUR 3.1 UNGE ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE – FORDELT PÅ ALDER

LIGE MANGE DRENGE OG PIGER

Der er stort set lige mange drenge og piger anbragt på eget værelse. Af de unge anbragt på eget værelse, der er under 18 år, er der lige mange piger og drenge. Af de unge, der er mellem 18 og 22 år og anbragt som led i en efterværnsindsats, er 49 procent drenge, mens 51 procent er piger²⁰.

Stigning i unge, der tidligere har været anbragt

67 procent af de unge, der er under 18 år, har tidligere været anbragt på en eller flere anbringelsessteder forud for anbringelsen på eget værelse²¹. For 33 procent af de unge under 18 år er anbringelsen på eget værelse deres første anbringelse. I 2011 var det for 50 procent af de unge, der blev anbragt på eget værelse, en førstegangsanbringelse. Der er herved sket en stigning i andelen af unge under 18 år, der har været anbragt forud for, at de blev anbragt på eget værelse.

Et eksempel på en ung, der tidligere har været anbragt både på opholdssted, en sikret institution og en delvist sikret institution, er Ebbe.

²⁰ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

²¹ Unge, der er over 18 år, kan kun anbringes på eget værelse, hvis de har været anbragt umiddelbart forud for det 18. år. Derfor har kommunerne i spørgeskemaet ikke fået et spørgsmål om de over 18 år tidligere har været anbragt.

EBBE: "DET ER MEGET NORMALT, AT DU RYKKER VIDERE UD I EN LEJLIGHED"

Ebbe var 14 år, da han blev anbragt for første gang på et opholdssted. Kommunen prioriterede at anbringe ham i sit nærmiljø. Han havde usunde bekendtskaber, stak af fra opholdsstedet og havde et misbrug. På grund af dette valgte kommunen at anbringe Ebbe på en sikret institution og derefter på en delvist sikret institution. Ebbe var i trivsel på de sikrede institutioner. Ud over at være anbragt på en sikret institution var Ebbe tilknyttet forskellige kommunale projekter for udsatte unge. Herigennem hørte Ebbe om anbringelsestypen eget værelse, og for ham var det et naturligt næste skridt:

"Da jeg boede på den sikrede, der klarede jeg det godt og sådan nogle ting, og så er det meget normalt, at du rykker videre ud i en lejlighed. I stedet for, at jeg skal hen til et nyt opholdssted."

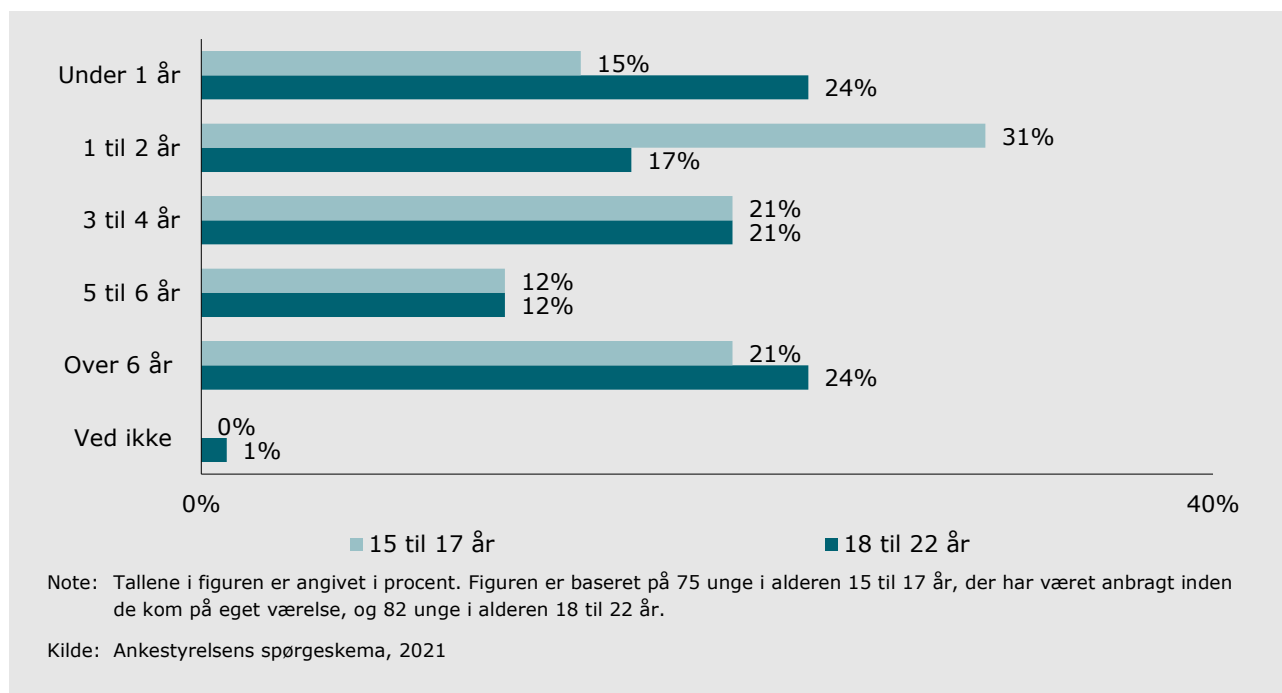
Ebbe blev anbragt på eget værelse som 17 årig, og har nu boet der i seks måneder og trives. Ebbe er et eksempel på, hvordan anbringelsestypen eget værelse også bliver brugt – at en ung kan gå fra at være anbragt på en sikret institution til at være anbragt på eget værelse, hvor der ikke i samme omfang er personale eller kontakt med den unge. Det kan virke som en voldsom overgang, men i Ebbes tilfælde har det vist sig at være godt for ham.

Variation i hvor længe den unge tidligere har været anbragt

Det varierer, hvor længe de unge, forud for anbringelsen på eget værelse, har været anbragt på andre anbringelsessteder.

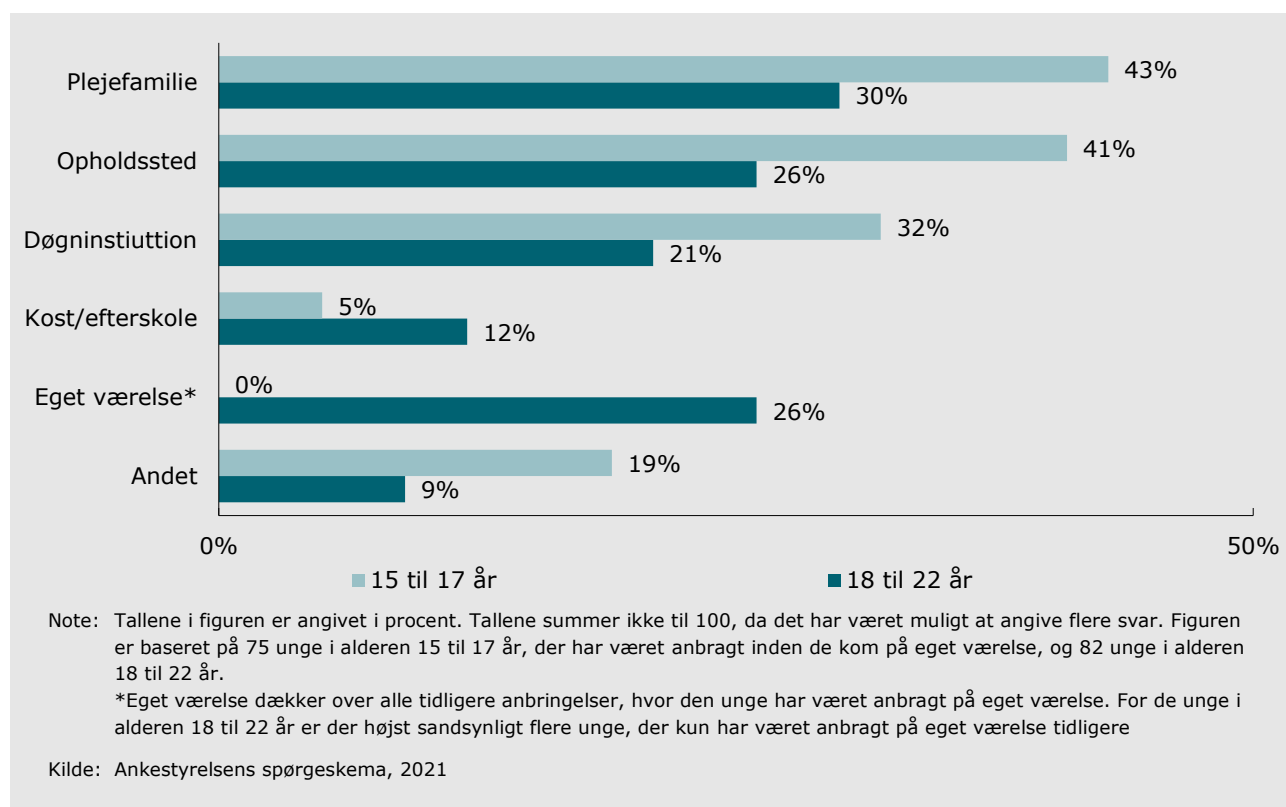
Anbringelse på eget værelse bliver både brugt til unge, der har været anbragt i en lang årrække, og unge, der kun har været anbragt kortvarigt inden anbringelsen på eget værelse. Se figur 3.2.

FIGUR 3.2 ANTAL ÅR DE UNGE HAR VÆRET ANBRAGT, INDEN DE BLEV ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE.

Af de unge, både under og over 18 år, der har været anbragt tidligere, har størstedelen været anbragt i en plejefamilie²². Plejefamilie er generelt den mest anvendte anbringelsestype i Danmark, hvorfor dette ikke er overraskende.

FIGUR 3.3 ANBRINGELSESTEDER DE UNGE HAR VÆRET ANBRAGT, INDEN DE BLEV ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE

STOR VARIATION BLANDT UNGE, DER BLIVER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE

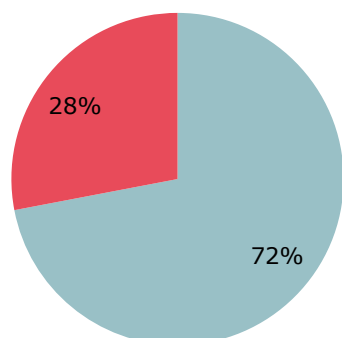
Som det fremgår af figur 3.3, er opholdssteder, efter plejefamilie, den mest anvendte tidligere anbringelsestype både for unge under 18 år (41 procent) og over 18 år (26 procent). Der er blandt de 16 unge, vi har interviewet, også stor variation i forhold til om og hvor de tidligere har været anbragt. Der er unge, der tidligere har været på døgninstitution, opholdssted, i plejefamilie og på efterskole. Men der er også unge, der har været på en sikret døgninstitution eller indsat i fængsel. Både spørgeskemabesvareelserne og interviewene med de unge giver et billede af, at der er en stor variation blandt gruppen af unge, der i dag er anbragt på eget værelse.

²² Vi har kun indsigt i, hvilke steder den unge tidligere har været anbragt. Vi har ikke viden om, hvor den unge senest har været anbragt.

Stigning i andelen af unge, der er under uddannelse

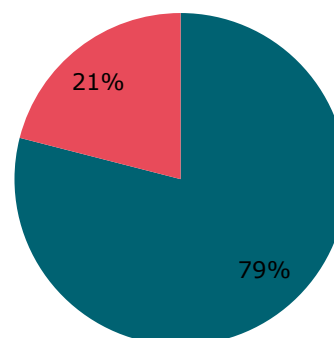
I spørgeskemaundersøgelsen har kommunerne angivet, om den unge er under uddannelse. Af de unge under 18 år er 72 procent indskrevet på en uddannelse. For de unge over 18 år er 79 procent indskrevet på en uddannelse.

15 til 17 ÅR

■ Indskrevet på en uddannelse
■ Ikke indskrevet på en uddannelse

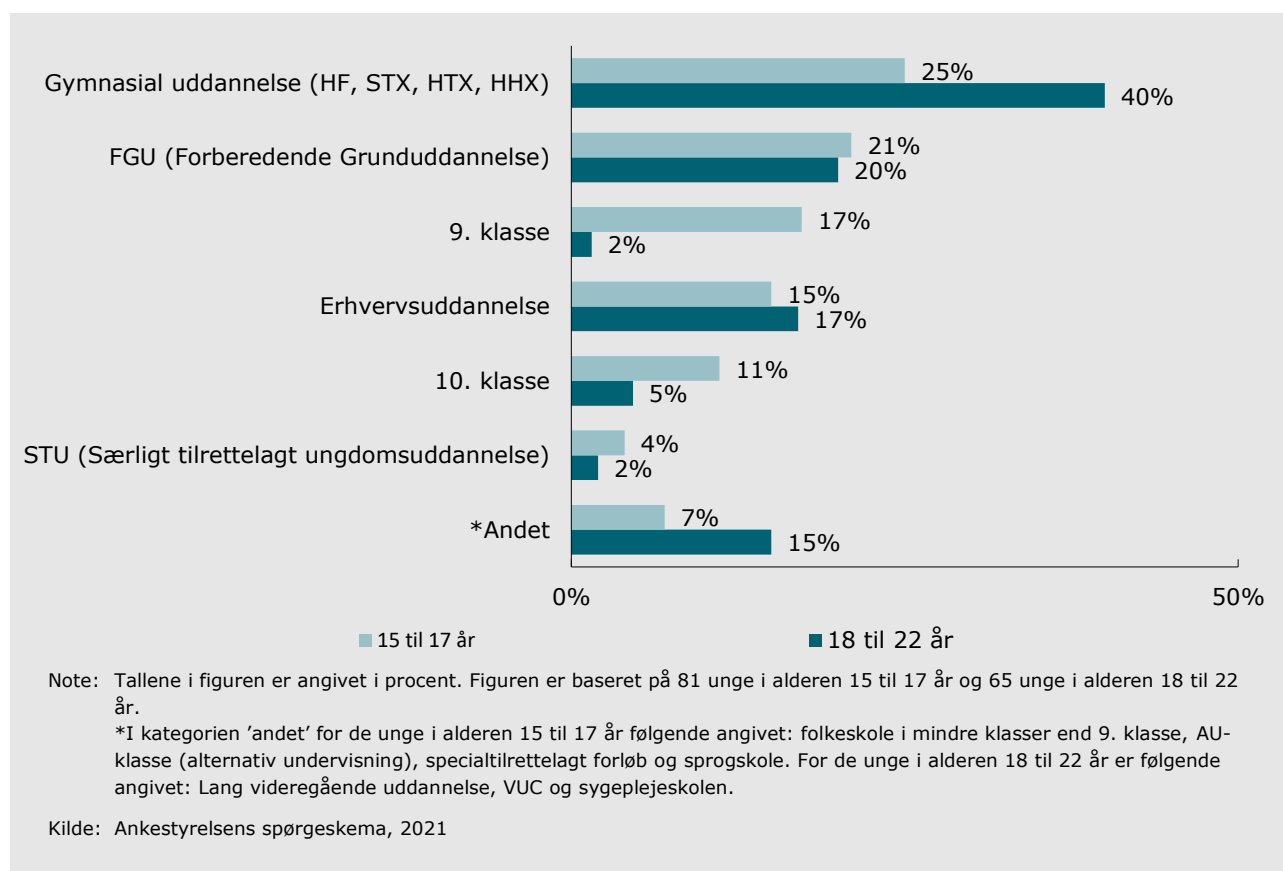
18 til 22 ÅR

■ Indskrevet på en uddannelse
■ Ikke indskrevet på en uddannelse

Kommunerne har også angivet, hvilken uddannelse den unge er indskrevet på. For de unge under 18 år varierer det mellem folkeskole, erhvervsuddannelse, FGU og gymnasial uddannelse. For de unge over 18 år er billedet en smule anderledes, da næsten halvdelen af de unge er indskrevet på en gymnasial uddannelse. Se figur 3.4.

FIGUR 3.4 UDDANNELSESSTEDER HVOR DE UNGE, DER ER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE, ER INDSKREVET

I Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011²³ var 70 procent af de unge under 18 år indskrevet på en uddannelse. Det er nogenlunde tilsvarende andelen i 2021, hvor det gør sig gældende for 72 procent. For de unge over 18 år var 65 procent i 2011 indskrevet på en uddannelse. I dag er dette tal 79 procent. Der har altså været en stigning på 14 procentpoint for andelen af de unge over 18 år, der er indskrevet på en uddannelse.

Cirka hver femte ung er i beskæftigelse

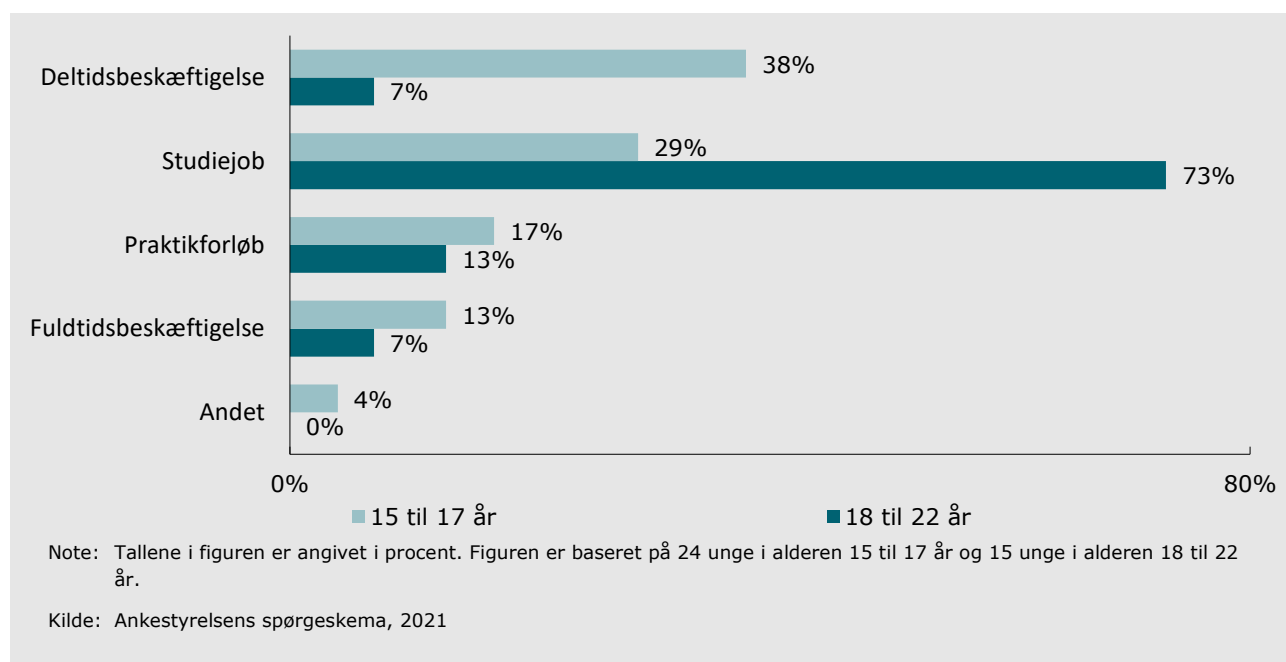
Kommunerne har i spørgeskemaet ligeledes angivet, om den unge er i beskæftigelse. Cirka hver femte af de unge både under og over 18 år er i beskæftigelse. 21 procent af de unge under 18 år er i beskæftigelse. For de unge over 18 år er 18 procent i beskæftigelse. Der er herved stort set lige store andele af unge under og over 18 år, der er i beskæftigelse.

²³ Kilde: Ankestyrelsens undersøgelse (2011): "Brugen af eget værelse som anbringelsesform" <https://ast.dk/publikationer/egget-vaerelse-som-anbringelsesform>

Studiejob eller deltidsbeskæftigelse er de typer af beskæftigelse, som de fleste unge under 18 år er i. For de unge over 18 år har størstedelen et studiejob.

FIGUR 3.5 TYPER AF BESKÆFTIGELSE DE UNGE, DER ER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE, ER I

Kendetegn ved gruppen af unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse

Vi har set på, hvad der karakteriserer gruppen af unge, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse. Det fremgår af nedenstående.

KARAKTERISTIK AF UNGE ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE DER HVERKEN ER UNDER UDDANNELSE ELLER I BESKÆFTIGELSE

15 TIL 17 ÅR

- De har et moderat eller stort støttebehov
- Flertallet er drenge
- De modtager supplerende støtte efter serviceloven

18 TIL 22 ÅR

- De har et moderat støttebehov
- Både piger og drenge
- De modtager supplerende støtte efter serviceloven

DE UNGES UDFORDRINGER OG STØTTEBEHOV

Anbringelsestypen eget værelse er i udgangspunktet tiltænkt unge, der kun har behov for meget begrænset støtte²⁴. Spørgeskemabesvarelserne, der tager udgangspunkt i konkrete sager, viser dog, at eget værelse er en anbringelsestype, som også anvendes til unge, der har flere komplekse udfordringer og har et stort støttebehov.

De unge, der er anbragt på eget værelse, har typisk flere komplekse udfordringer

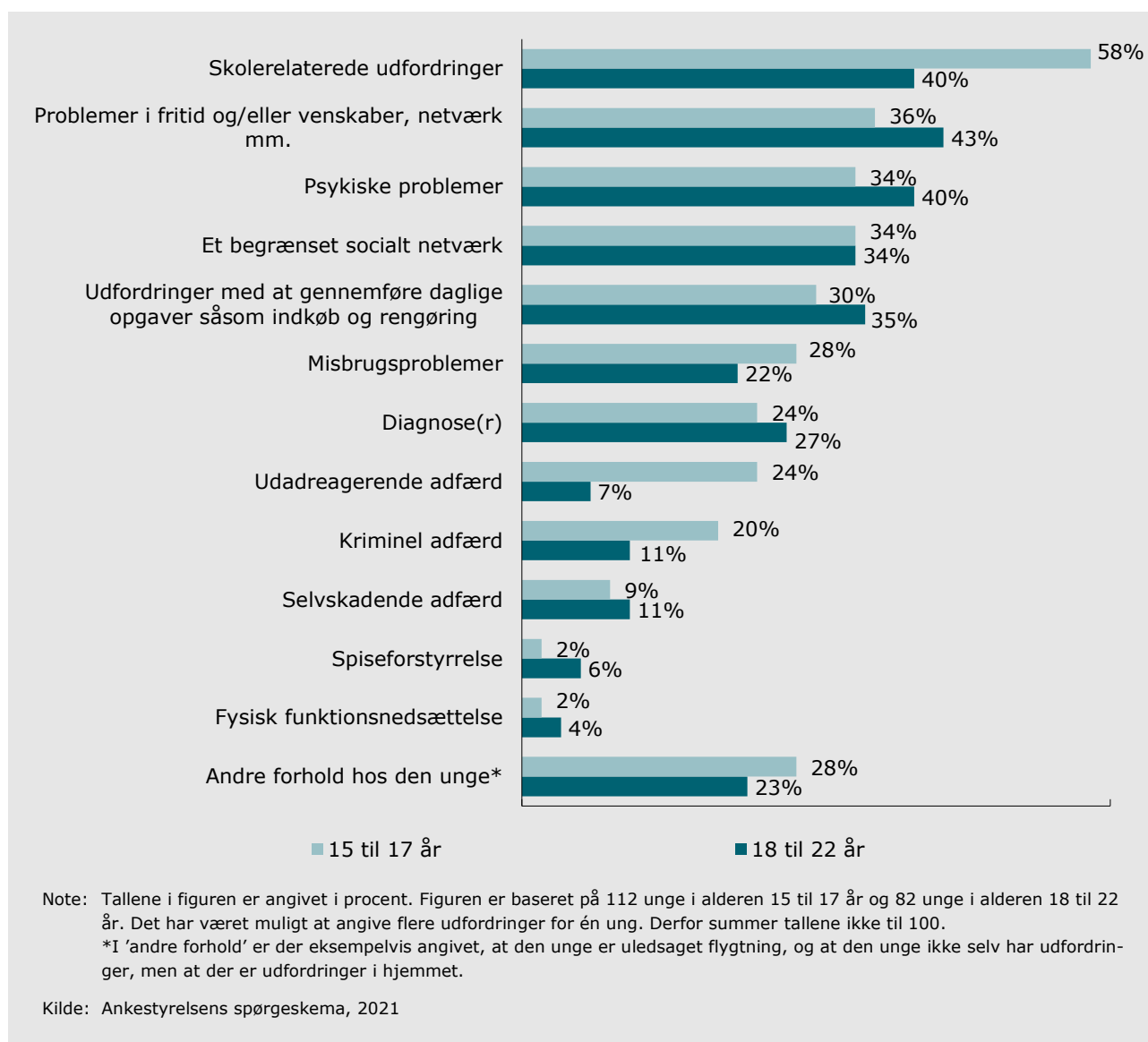
Kommunerne har for 64 procent af de unge under 18 år angivet, at de unge har tre eller flere udfordringer. For de unge over 18 år har kommunerne angivet, at 56 procent af de unge har tre eller flere udfordringer.

I nedenstående figur kan du se en oversigt over, hvilke udfordringer de unge har, og andelen af unge med de konkrete udfordringer.

**OVER HALVDELEN
AF DE UNGE HAR
FLERE UDFOR-
DRINGER**

²⁴ Kilde: Socialstyrelsen, <https://socialstyrelsen.dk/born/anbringelse/om-anbringelse/anbringelsesformer/eget-vaerelse>

FIGUR 3.6 UDFORDRINGER BLANDT UNGE, DER ER ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE

Figuren tegner et billede af, at flere unge både under og over 18 år har skolerelaterede udfordringer, og problemer i fritid og/eller venskaber, netværk m.m. Det er dog forskelligt i forhold til de to aldersgrupper, hvilken af disse udfordringer der er mest udtalt.

Derudover har kommunerne angivet, at over hver tredje ung har psykiske problemer. 34 procent af de unge under 18 år har psykiske problemer, hvor andelen er større blandt de unge over 18 år. Her har 40 procent psykiske problemer.

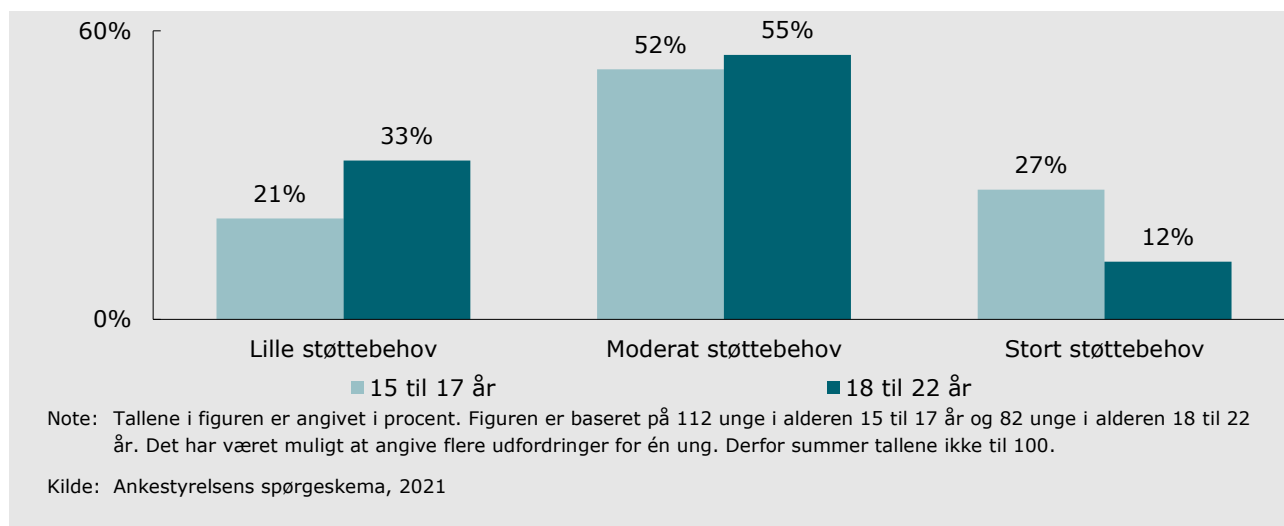
OVER EN FEMTEDEL AF DE UNGE HAR MISBRUGSPROBLEMER

Over en femtedel af de unge både under og over 18 år har misbrugsproblemer. Halvdelen af kommunerne i undersøgelsen vurderer, at muligheden for at skjule et misbrugsproblem er en risiko ved brugen af eget værelse som anbringelsestype.

Størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, har et moderat støttebehov

I spørgeskemaet har kommunerne angivet, i hvor høj en grad de vurderer, at den unge har behov for støtte. Figur 3.7 viser, at de fleste unge i spørgeskemaet, både under og over 18 år, har et moderat støttebehov.

FIGUR 3.7 STØTTEBEHOV BLANDT UNGE ANBRAGT PÅ EGET VÆRELSE

Der er dog forskel mellem de to grupper i forhold til, hvor mange unge der har et lille eller stort støttebehov. Cirka hver fjerde af de unge under 18 år har et stort støttebehov, mens dette gør sig gældende for cirka hver ottende af de unge over 18 år. Gruppen af unge i alderen 15 til 17 år, der er anbragt på eget værelse, har herved et større støttebehov end de unge i alderen 18 til 22 år.

Ovenstående viser, at eget værelse er en anbringelsestype, som også bruges til unge, der har flere komplekse udfordringer, og som har et stort støttebehov.

Unge anbragt på eget værelse kommer fra hjem med udfordringer

For næsten alle unge under 18 år, der er anbragt på eget værelse, gør det sig gældende, at de kommer fra et hjem, der er præget af udfordringer²⁵.

²⁵ Kommunerne har ikke skulle angive, hvilke udfordringer der er i hjemmet for de unge over 18 år. Det har de ikke, da de unge er myndige, og deres forældre derved ikke har forældremyndigheden over dem længere. Dog kan vi se i besvarelserne for, hvilke udfordringer de unge over 18 år har, at flere kommuner har angivet, at den unges udfordringer knytter sig til forhold i hjemmet.

I spørgeskemaundersøgelsen har kommunerne angivet, hvilke udfordringer der er i relation til den unges hjem. For 42 procent af de unge har kommunen vurderet, at der er tre eller flere udfordringer knyttet til den unges hjem.

For to ud af tre (67 procent) af de unge gør det sig gældende, at de er vokset op i et hjem med utilstrækkelig følelsesmæssig omsorg.

For 63 procent af de unge er der et højt konfliktniveau i hjemmet. Psykiske lidelser og misbrugsproblemer hos forældrene udgør henholdsvis 30 procent og 20 procent af udfordringer i hjemmet.

Det er kun tre procent af de unge under 18 år, hvor kommunen vurderer, at der *ikke* er udfordringer i relation til den unges hjem.

Størstedelen af de unge har ifølge kommunerne et netværk, som de kan trække på

Et tema, som vi har belyst både i spørgeskemaundersøgelsen og blandt de 16 interviewede unge, er brugen af de unges netværk til hjælp og støtte. Trods ovenstående beskrivelse af udfordringer relateret til den unges hjem, viser spørgeskemaundersøgelsen, at kommunerne finder, at 79 procent af de unge under 18 år har et netværk, som kommunen vurderer, at de kan benytte sig af. For unge over 18 år gør dette sig gældende for 68 procent, og er herved en smule lavere. De unges netværk, som de kan få hjælp og støtte af, består hovedsageligt af deres familie – såsom forældre, bedsteforældre, søskende samt andre i familien. Derudover består deres netværk primært af venner²⁶.

Det er modstridende holdninger blandt kommunernes vurdering af støtte fra netværket, og de unges egen oplevelse af dette. Det er blandt de 16 unge i interviewene meget forskelligt, om de unge oplever, at de har et netværk, som de føler, at de kan få hjælp og støtte af, og hvad de bruger deres netværk til. De fleste unge, vi har talt med, fremhæver, at de i høj grad benytter sig af den professionelle hjælp, de får, og at de anser deres kontaktpersoner for deres primære støttepersoner. Flere af de unge beskriver, at deres forældre og andre nære familierelationer har begrænsede ressourcer, og at de derfor ikke føler, at de kan få hjælp fra dem.

²⁶ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskemaundersøgelse, 2021

Der er også eksempler på unge, vi har talt med, der slet ikke har et netværk eller et meget begrænset netværk. I nedenstående fortælling skal du læse om Amina, der stod helt på egne ben uden et netværk omkring sig, da hun blev anbragt på eget værelse.

Amina: "Lige pludselig havde jeg hverken forældre, søskende eller veninder, fordi alt jeg havde, var i det trossamfund, jeg voksede op i"

Amina blev som 16-årig smidt ud hjemmefra af sine forældre, da de, af religiøse årsager, ikke ville acceptere hendes seksualitet. Da Amina blev smidt ud hjemmefra, flyttede hun hjem til en af sine søskende. Der blev hun ikke boende længe, da forældrene truede med at droppe kontakten til dem begge. Amina flyttede hjem igen, og levede i en periode i massiv mistrivsel, da hun hos forældrene skulle undertrykke sin seksualitet. Efterfølgende tog Amina kontakt til børnetelefonen for at få hjælp. Hun blev henvist til kommunen, og fik tilknyttet en kontaktperson. Amina sneg sig ud for at mødes med kontaktpersonen. Kontaktpersonen blev hurtig bevidst omkring Aminas mistrivsel, og et par måneder efter, da Amina var 16 år, blev hun anbragt på eget værelse, og kontakten til familie og andre relationer tilknyttet trossamfundet op-hørte. Det var hårdt for Amina. Hun fortæller:

"Lige pludselig havde jeg hverken forældre, søskende eller veninder, fordi alt jeg havde var i det trossamfund, jeg voksede op i"

Amina er nu 20 år gammel, og har været anbragt på eget værelse i tre år. Hun bor i en lejlighed med en anden anbragt pige. De deler stue, køkken og toilet. Der er personale tilknyttet boligen, som kommer i boligen en gang om dagen. Blandt personalet har hun en primær kontaktperson, der støtter hende.

Aminas netværk bestod, inden anbringelsen, primært af personer fra det trossamfund, som hun er vokset op iblandt. Efter Amina blev anbragt på eget værelse, er hun blevet afskåret fra både familiemedlemmer og det resterende netværk omkring hende. Det betød, at Amina pludselig stod helt uden nogen former for netværk, og derfor skulle opbygge relationer på ny.

"Så det var sindssygt omvæltende for mig. Inde i det trossamfund, der får du at vide, at alle, der ikke er med i det trossamfund, vil en det ondt. Så jeg tænkte

jo 'alle jeg møder på min vej nu, de vil mig ondt'. Jeg havde et helt andet syn på livet, fordi jeg tænkte, at det eneste rigtige var det trossamfund. Fordi det var det, jeg var vokset op med og blevet opdraget med."

Amina fortæller, at det manglende netværk selvfølgelig har haft stor indvirkning på hende. Fordi det stort set var hele Aminas netværk, der forsvandt fra den ene dag til den anden, har hendes kontaktperson været altafgørende for hende. Både i forhold til at have en person omkring sig, der hjælper og støtter hende, og i forhold til at skulle etablere et helt nyt netværk. Hun fortæller, at hun gennem de seneste tre år, hvor hun har været anbragt, har opbygget et lille men stabilt netværk. Hun har få, men tætte venner, som hun føler, hun er tryk ved at have en relation til, og hun vurderer, at det i høj grad er gennem støtte fra kontaktpersonen, at hun er kommet så langt.

Andre unge, som vi har interviewet, fortæller, at forholdet til deres forældre er blevet styrket, efter de er blevet anbragt på eget værelse. En af dem er Sofia:

"Efter jeg er flyttet, så har jeg fået hjælp af mine forældre"

"Efter jeg er flyttet, så har jeg fået rigtig meget hjælp af mine forældre - mere end hvad jeg faktisk havde troet, jeg ville. De var her meget i starten, og de interesserer sig også for mig. De tilbyder mere deres hjælp, end hvad de har gjort før, og det har været dejligt." (Sofia, 17 år)

Den styrkede relation betyder, at de unge oplever, at deres forældre i højere grad end tidligere kan hjælpe og støtte dem. Sofia fortæller, at hendes forældre eksempelvis hjælper med at køre hende til tandlæge, og at de ofte kommer på besøg i lejligheden.

Supplerende støtte

Unge, der bliver anbragt på eget værelse, kan have behov for støtte ud over at være på eget værelse. Dette kapitel beskriver, hvilken supplerende støtte de unge, der indgår i denne undersøgelse, modtager og omfanget af denne. I kapitlet kan du læse om følgende:

- Omfanget af unge, der modtager supplerende støtte, og beskrivelse af hvilken støtte de unge modtager.
- Beskrivelse og omfang af supplerende støtte i form af fast kontaktperson.
- Beskrivelse og omfang af anden supplerende støtte de unge, der er anbragt på eget værelse, modtager.

Kapitel er baseret på data fra Ankestyrelsens spørgeskema fra 2021, Ankestyrelsens spørgeskema fra 2011 og interview med unge, der aktuelt er anbragt på eget værelse.

DELKONKLUSIONER

- 87 procent af de unge under 18 år, der er anbragt på eget værelse, modtager supplerende støtte efter serviceloven. For de unge i alderen 18 til 22 år modtager 65 procent supplerende støtte efter serviceloven. Der er altså en stor forskel mellem de to grupper af unge.
- Der er sket en markant stigning i andelen af unge i alderen 18 til 22 år, der *ikke* modtager supplerende støtte efter serviceloven. I 2011 gjorde det sig gældende for syv procent, hvorimod det i 2021 er hele 31 procent af de unge.
- Fast kontaktperson er den type supplerende støtte, som de fleste unge, der er anbragt på eget værelse, modtager. 87 procent af de unge i alderen 15 til 17 år, der får supplerende støtte, har en kontaktperson. For unge i alderen 18 til 22 er det 91 procent.
- Ud fra interview med de unge kan hjælpen fra kontaktpersonen opdeles i to: 1) Støtte til praktiske gøremål, der får dagligdagen til at hænge sammen for dem, og 2) at have en voksen, som de kan komme til med tanker og spørgsmål. De unge fortæller, at kontaktpersonen har stor betydning for dem, og er afgørende for, at de kan få hverdagen til at fungere.

- Unge i alderen 15 til 17 år får flere støttetimer til kontaktperson om ugen, end unge der er fyldt 18 år. I gennemsnit får de unge i alderen 15 til 17 år 11,5 timer støtte til kontaktperson om ugen. De unge i alderen 18 til 22 år har i gennemsnit en kontaktperson tilknyttet 6,8 timer om ugen.
- Der er sammenhæng mellem de unges støttebehov og det omfang af timer, de får af støtte fra kontaktpersonen. De unge, der har et lille støttebehov, har færre støttetimer, mens de unge, der har et stort støttebehov, i højere grad har flere støttetimer om ugen.
- Ifølge de unge selv matcher den støtte, de får, deres behov. De unge fortæller, at kontaktpersonen er til rådighed, når de har behov for det og i passende omfang.
- Det er begrænset, hvad de unge får af støtte fra anden lovgivning end serviceloven. For de unge i alderen 15 til 17 år modtager ni procent støtte efter anden lovgivning. Dette gør sig gældende for fem procent af de unge i alderen 18 til 22 år.

OMFANG AF UNGE, DER MODTAGER SUPPLERENDE STØTTE

Når en ung bliver anbragt på eget værelse, har kommunen mulighed for at kombinere anbringelsen med anden støtte. Dette gør sig gældende for både unge i alderen 15 til 17 år, og unge i alderen 18 til 22 år, der er anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats. Der er dog stor variation i andelen af unge, der modtager supplerende støtte i forhold til de to grupper.

Stor forskel på andelen af unge under og over 18 år, der modtager supplerende støtte

Som det fremgår af nedenstående tabel, modtager størstedelen af de unge, der er anbragt på eget værelse, supplerende støtte efter serviceloven. Dette gør sig gældende for 87 procent af de unge under 18 år. For de unge mellem 18 og 22 år modtager 66 procent supplerende støtte efter serviceloven.

TABEL 4.1 MODTAGER DEN UNGE SUPPLERENDE STØTTE UD OVER ANBRINGELSE PÅ EGET VÆRELSE

	Antal unge, 15 til 17 år	Antal unge, 18 til 22 år	Procent unge, 15 til 17 år	Procent unge, 18 til 22 år
Ja, efter serviceloven	97	54	87%	66%
Ja, efter anden lovgivning end serviceloven	10	4	9%	5%
Nej	10	26	9%	32%

Note: Procenterne summer ikke til 100, da det har været muligt at angive flere svarmuligheder, da en ung kan modtage supplerende støtte efter både serviceloven og anden lovgivning. Procenten er udregnet på baggrund af 112 unge i alderen 15 til 17 år og 82 unge i alderen 18 til 22 år.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

**OVER 30 PRO-
CENT I ALDEREN
18 TIL 22 ÅR
MODTAGER IKKE
SUPPLERENDE
STØTTE**

Der er en markant forskel på andelen, der ikke modtager supplerende støtte, når vi sammenholder de to grupper af unge. Mens kun ni procent i alderen 15 til 17 år ikke modtager supplerende støtte, gør dette sig gældende for 32 procent af de unge i alderen 18 til 22 år.

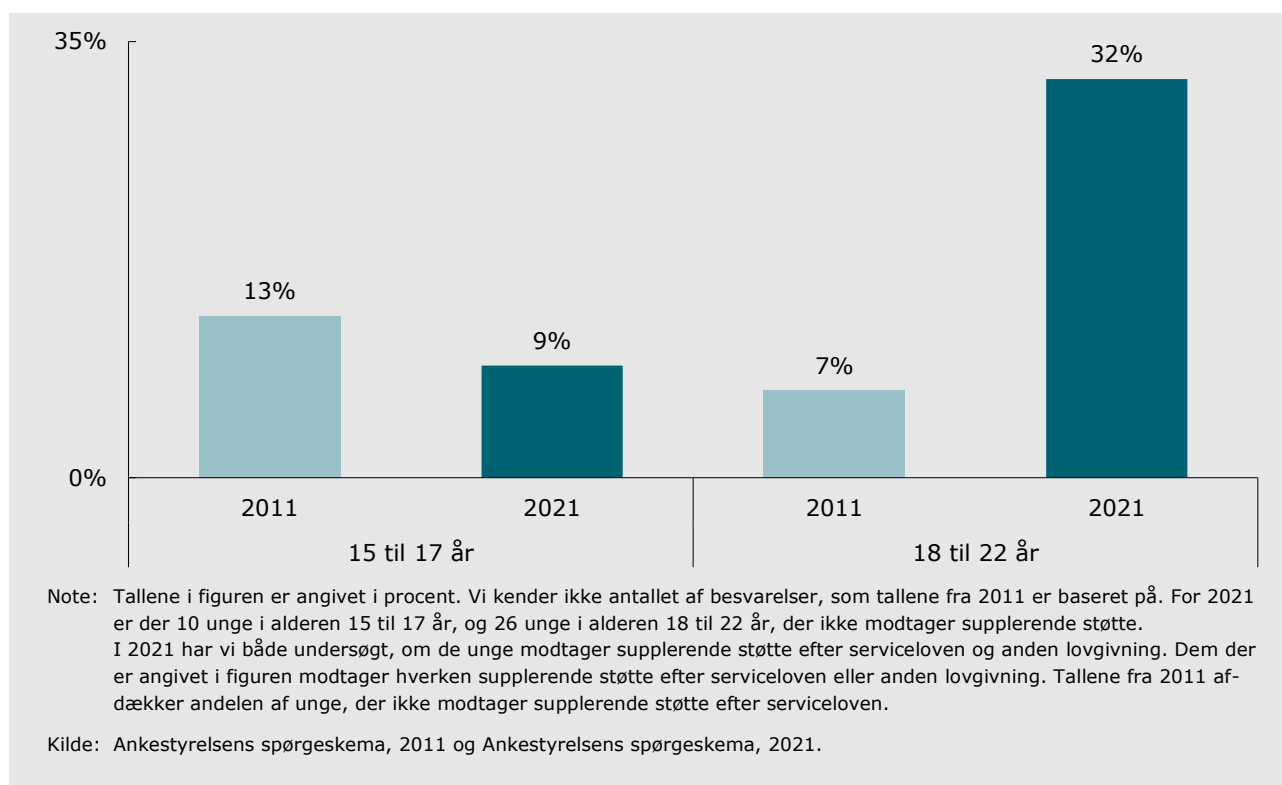
Ud over støtte efter serviceloven er det også muligt at modtage støtte efter anden lovgivning. Det kan eksempelvis være uddannelsesvejledning eller mentorstøtte. Som det også fremgår af tabel 4.1 modtager ni procent af de unge under 18 år støtte efter anden lovgivning, mens dette kun gør sig gældende for fem procent af de unge over 18 år.

Stort fald over tid i supplerende støtte til unge i alderen 18 til 22 år

I Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011 fremgår det, hvor stor en andel af de unge, der modtager supplerende støtte efter serviceloven. Her ser billedet markant anderledes ud i forhold til andelen af unge i denne undersøgelse. I 2011 modtog 13 procent af unge i alderen 15 til 17 år ikke støtte efter serviceloven. For de unge i alderen 18 til 22 år modtog syv procent ikke støtte efter serviceloven.

I denne undersøgelse har vi både undersøgt, om de unge modtager støtte efter serviceloven og anden lovgivning. I nedenstående figur har vi sammenholdt andelen af unge, der ikke modtager supplerende støtte, i henholdsvis 2011 og 2021.

FIGUR 4.1 ANDELEN AF UNGE, DER IKKE MODTAGER SUPPLERENDE STØTTE I 2011 OG 2021

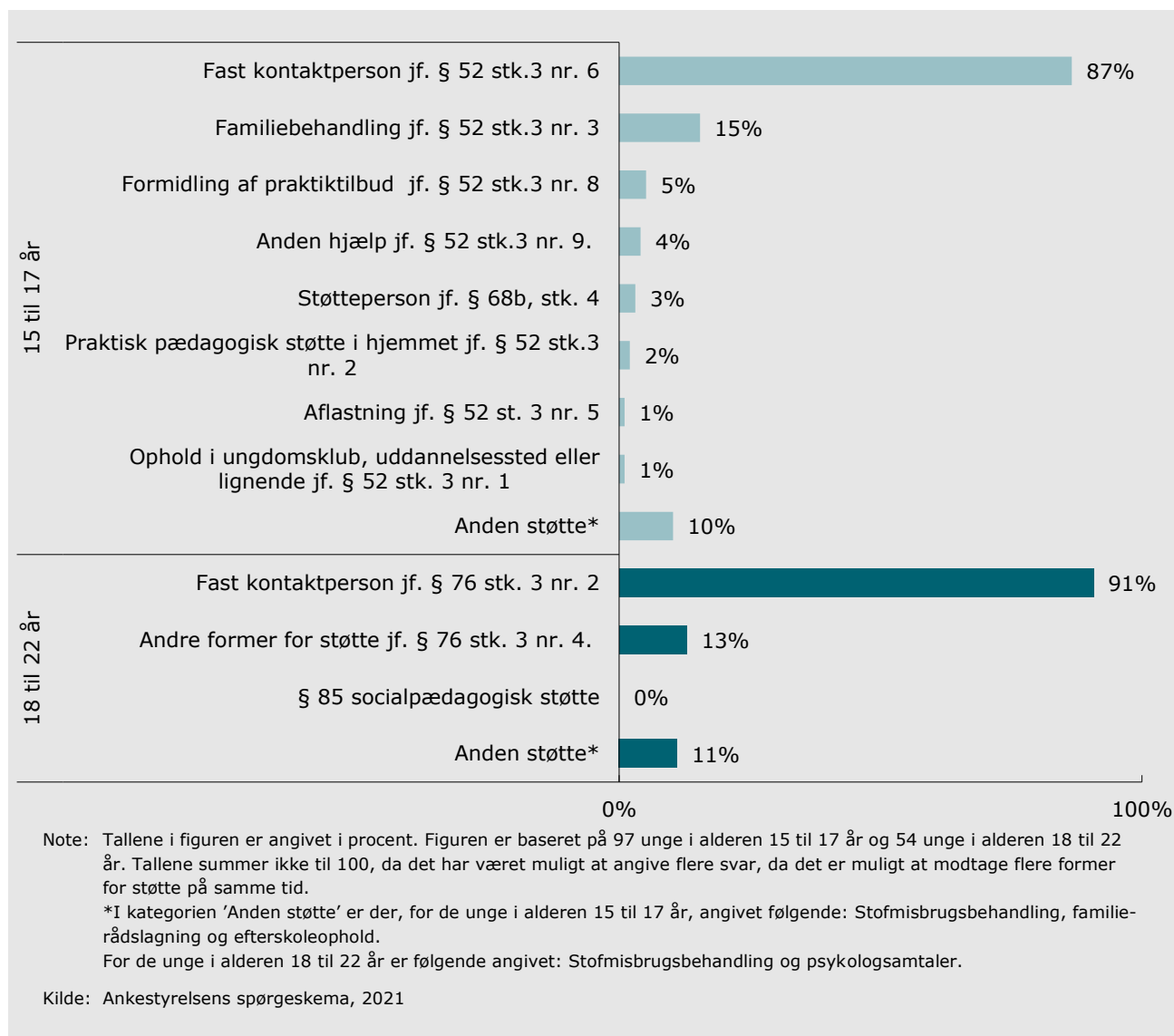

Som det fremgår af figur 4.1, er der sket en markant stigning i andelen af unge i alderen 18 til 22 år, der *ikke* modtager supplerende støtte efter serviceloven. I 2011 gjorde det sig gældende for syv procent, hvorimod det i 2021 er hele 32 procent af de unge.

Størstedelen af unge både under og over 18 år har en fast kontaktperson tilknyttet

Det er forskelligt, afhængigt af om den unge er under eller over 18 år, hvilken supplerende støtte, kommunen har mulighed for give den unge. Af nedenstående figurer 4.2 fremgår det, hvilke former for supplerende støtte efter serviceloven, de unge kan modtage i de to aldersgrupper.

FIGUR 4.2 SUPPLERENDE STØTTE EFTER SERVICELOVEN FOR UNGE I ALDEREN 15 TIL 17 ÅR OG 18 TIL 22 ÅR

Som det fremgår af ovenstående figur, er fast kontaktperson den form for supplerende støtte, som flest unge, der er anbragt på eget værelse, modtager. Af de unge, der får supplerende støtte efter serviceloven, er det 87 procent af de unge i alderen 15 til 17 år, der har en kontaktperson. For de unge i alderen 18 til 22 år, der modtager supplerende støtte efter serviceloven, er det 91 procent, der har en kontaktperson.

Blandt de unge, vi har interviewet, er der én, der ikke har en fast kontaktperson. I dette tilfælde er det den unge, der selv har takket nej til den kontaktperson, som kommunen har tilbudt hende. Læs Malous fortælling for at få indblik i, hvorfor det ikke nødvendigvis kun er attraktivt for den unge at have en kontaktperson.

Malou: "Jeg havde brug for, at det var én, der kendte mig"

Malou blev første gang anbragt, da hun var otte år gammel. Hun blev anbragt hos en akutplejefamilie med sin lillebror, da hendes mor blev syg. Der boede Malou og broren i omkring tre måneder, inden de flyttede hjem til deres mor. Moren blev igen for syg til at tage sig af Malou og hendes bror. Herefter blev de anbragt på en døgninstitution. Malou havde det godt på døgninstitutionen, og var i trivsel, indtil der, da hun var 14 år, var en massiv udskiftning blandt personalet på stedet. Malou havde svært ved at knytte sig til det nye personale. Hun kom på efterskole som 15 årig, og et halvt år efter, at hun kom hjem fra efterskole, flyttede hun, efter eget ønske, på eget værelse i en hybel.

I den forbindelse havde hun mulighed for at få en kontaktperson fra den døgninstitution, hun flyttede fra. Malou havde lavet en aftale om at få en af de pædagoger, som hun havde kendt i mange år og opbygget en god relation til, som sin kontaktperson. Kort tid inden, at Malou flyttede fra døgninstitutionen, blev pædagogen fyret. Malou søgte om at få ham som kontaktperson trods dette, men fik afslag, fordi han ikke længere var ansat i kommunen. Malou ankede, sammen med sin bisidder, afgørelsen til Ankestyrelsen. Malou fik medhold, men der gik mere end et år, før end at sagen igen blev vurderet af kommunen.

Malou boede således på eget værelse uden en kontaktperson det første år, og hun besluttede derefter, at hun ikke ville have en kontaktperson tilknyttet.

For Malou handler det især om, at det er svært og hårdt at skulle lære et nyt og fremmed menneske at kende, og at kontaktpersonen derfor ikke skal være hvem som helst. Malou fortæller her, hvad der er vigtigt for hende:

"Jeg havde brug for, at det var nogen, der kendte min mor og forstod det forhold, fordi jeg altid har været tæt med min mor, selvom der også har været rigtig mange konflikter. Jeg havde brug for nogen, der forstod, når jeg sagde, at jeg hadede min mor, så hadede jeg ikke min mor. Eller når jeg sagde nogle af de fuldstændig absurde ting, min mor gjorde. At det var en, der forstod, at min mor stadig er en god mor på mange andre punkter."

Malou fremhæver, at det er vigtigt, at kontaktpersonen er en person, som har indgående kendskab til hende. Hvis det er en person, som hun på ny skal opbygge en relation til, føler hun ikke, at det er ressourcer, der er godt givet ud. Malous historie tydeliggør, hvad det kræver at lukke et nyt menneske ind i sit liv – især når man i forvejen føler, at man er i en svær og sårbar situation. For Malou er det afgørende, at kontaktpersoner er én, som hun kender i forvejen, og at det er en stabil person, som hun ikke skal frygte forsvinder ud af hendes liv.

Familiebehandling

Blandt de unge under 18 år får 15 procent supplerende støtte i form af familiebehandling. Emil er én af de unge, vi har interviewet, der både har en kontaktperson tilknyttet og går i familiebehandling. I nedenstående fortælling om Emil kan du læse, hvilken hjælp og støtte Emil har fået gennem familiebehandling.

Emil: "Familiebehandling er uden tvivl det, der har gjort, at jeg har fået en dybere forståelse af mig selv"

I 2019, tre dage før Emil blev udskrevet fra psykiatrisk afdeling, havde han ikke et sted at bo. Emil var på det tidspunkt 15 år gammel. Både Emil og hans forældre havde psykiatriske udfordringer, og havde flere gange henvendt sig til kommunen for at få hjælp. Kort inden Emil blev udskrevet, handlede kommunen, og det blev besluttet, at Emil skulle anbringes på en døgninstitution. Han boede på døgninstitutionen i cirka et år, og kom derefter på efterskole. Mens han boede på efterskolen, blev hans anbringelsessted ændret fra døgninstitution til eget værelse.

Emil har nu boet på eget værelse i omkring fire måneder. Han bor i et bofællesskab med to andre anbragte unge. De har hver især deres eget værelse og deler toilet og bad, køkken og stue. Der er tilknyttet personale til bofællesskabet, der kommer alle hverdage. Blandt personalet har Emil en fast kontaktperson.

Emil har, ud over en kontaktperson, en familieterapeut, som han har samtaler med cirka en gang om ugen. Det har han på grund af sin situation og psykiske helbred. Han har haft samtaler med familieterapeuten i over et år,

og han fortæller, at hans hverdag er begyndt at køre mere glat:

”Der [hos familieterapeuten] har vi snakket om, hvem jeg er som person, og hvordan man kan styrke sin selvtillid, og gøre sine svagheder til sine styrker. Og det er uden tvivl det, der har gjort, at jeg har fået en dybere forståelse af mig selv. Og gør, at jeg også kan få min hverdag til at køre. For hvis jeg skulle få en nedtur, så har jeg de her teknikker til, hvordan jeg kan få det bedre.”

Emil fortæller, at han ved at gå til en familieterapeut har fået nogle redskaber til at bekæmpe sin usikkerhed. Familieterapeuten og hans kontaktperson har spillet forskellige roller, og hjulpet ham på forskellig vis, men i takt med Emil har fået det bedre, og besidder teknikker til at håndtere svære perioder, er behovet for terapeuten dalende. Emil fortæller, at han planlægger snart at stoppe forløbet hos familieterapeuten, men fortsætte med kontaktpersonen, som er en vigtig person for ham.

Psykologhjælp

Få af de unge, der indgår i denne undersøgelse gennem spørgeskemabesvarelserne, får psykologhjælp. I kategorien ”andet støtte” i figur 4.2, indgår også psykologsamtaler bevilliget til nogle af de unge. Det gælder for to procent af de unge under 18 år (to unge) og 13 procent af de unge over 18 år (syv unge).

Flere af de unge, vi har interviewet, fortæller, at de er blevet tilbudt psykologhjælp. Nogle af de unge har kun været der få gange, og de oplever ikke, at det er noget for dem, mens andre er glade for det. Én af de unge, der har sat stor pris på psykologhjælp, er Amina på 20 år. Hun fortæller, at der gik flere måneder, før hun fik tilknyttet en psykolog. Hun mener, at det burde være en mulighed for alle unge, der bliver anbragt på eget værelse, at få tilknyttet en psykolog.

Misbrugsbehandling

Ud af de 112 unge i alderen 15 til 17 år modtager tre unge misbrugsbehandling. For de unge i alderen 18 til 22 år, modtager tre ud af i alt 82 unge misbrugsbehandling²⁷. Som vi be-

²⁷ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

skrev i kapitel 3, har over en femtedel af de unge i begge aldersgrupper misbrugsproblemer, men kun en meget lille del af de unge modtager decideret misbrugsbehandling.

BRUG AF FAST KONTAKTPERSON

Som det fremgår i ovenstående afsnit, er fast kontaktperson den form for supplerende støtte, som flest unge anbragt på eget værelse modtager. I det følgende afsnit fremgår det, hvad en kontaktperson hjælper med og omfanget af timer, de unge har en kontaktperson tilknyttet.

Hvad hjælper en kontaktperson unge anbragt på eget værelse med?

Gennem interview med unge har vi fået indsigt i, hvordan de unge, der er anbragt på eget værelse, bruger deres kontaktperson, og hvad kontaktpersonen konkret hjælper med.

KONTAKTPERSON

En kontaktperson er et støttetilbud til børn og unge, der har behov for støtte eller vejledning i dagligdagen.

Unge, der ikke er fyldt 18 år, kan få tilknyttet en fast kontaktperson jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6.

Unge, der er fyldt 18 år og i døgnophold på eget værelse som led i en efterværnsindsats, kan få tilknyttet en fast kontaktperson jf. servicelovens § 76, stk. 3, nr. 2.

Det er forskelligt for de unge, hvad de har behov for hjælp og støtte til, og det er derfor også forskelligt, hvad deres kontaktperson hjælper dem med. Overordnet kan den hjælp, de får af deres kontaktperson, opdeles i to:

- Støtte til praktiske gøremål, der får dagligdagen til at hænge sammen for dem.
- At have en voksen omkring dem, som de kan komme til med tanker og spørgsmål.

Hjælp til praktiske gøremål

Flere af de unge beskriver i interviewene, at de får hjælp af deres kontaktperson til at gennemføre praktiske opgaver i dagligdagen. Det er eksempelvis at blive vækket om morgen, købe ind, at lave en madret, som de skal lave for første gang, lave lektier, blive kørt til tandlæge, vaske tøj og styre deres budget.

Sofus er et eksempel på en ung, der får hjælp til praktiske gøremål i hverdagen.

SOFUS: "HVIS JEG IKKE FIK DEN HJÆLP, SÅ VILLE JEG NOK BLIVE SMIDT UD AF DET STED HER. OG NOK ENDE I DET SAMME LORT."

Sofus boede officielt hjemme hos sine forældre, indtil han som 17-årig kom i fængsel. Selvom han forud for sin tid i fængsel havde adresse hos sine forældre, boede han ikke derhjemme, men flakkede i stedet rundt. Sofus sad i fængsel i seks måneder, og blev efterfølgende anbragt på eget værelse. Sofus har ikke tidligere været anbragt, og det er derfor hans første anbringelse.

Sofus har nu boet på eget værelse i cirka en måned. Han bor i et etværelses rækkehus i et almindeligt boligkvarter. Han har to kontaktpersoner – en primær og en sekundær, som han er i kontakt med hver dag. Der er basale ting i forhold til at bo selv, som Sofus ikke har lært hjemmefra, og han får derfor hjælp til praktiske opgaver af sine to kontaktpersoner. De hjælper ham blandt andet med følgende:

- Stå op om morgenen. Sofus bliver vækket telefonisk af kontaktpersonen.
- Deltage i undervisning (der foregår virtuelt).
- Læse, forstå og forholde sig til beskeder i e-boks.
- Handle både mad og andre ting til hjemmet.
- Finde opskrifter og lave mad.
- Gøre rent.

Fordi Sofus ikke har været vant til at udføre praktiske opgaver i hjemmet, og tidligere ikke har haft en fast struktur, er der meget nyt, som han skal lære samtidig med, at han er anbragt på eget værelse. Støtten fra kontaktpersonerne hjælper Sofus med at få hverdagen til at hænge sammen. For Sofus er støtten altafgørende for, at han kan bo på eget værelse. Sofus beskriver det selv med disse ord:

"Hvis jeg ikke fik den hjælp, så ville jeg nok blive smidt ud af det sted her. Og nok ende i det samme lort".

En voksenrelation, som man kan dele tanker og spørgsmål med

Ud over at få hjælp til praktiske ting fremhæver de unge, at de bruger deres kontaktperson til at snakke om, hvordan de har det, og det der fylder for dem.

Emil på 16 år fortæller, at lige præcis det med, at der er en person, som han kan gå til og få hjælp af uanset hvad, hans udfordring er, dækker et stort behov for hjælp og støtte:

”Han hjælper mig meget med at snakke om, hvordan de forskellige ting går. Og få reflekteret over, hvad jeg lige skal. Det er det der med, at jeg har en person, som jeg altid kan komme til med spørgsmål. Om det så er spørgsmål om kommunen og systemet, eller om det er et spørgsmål om, hvordan det teknisk fungerer i mit hus. Hvordan man tænker emhætten, eller hvis jeg er blevet uvenner med en af mine venner. Så kan jeg altid tale med ham. Jeg føler på en måde, at det er blevet min nye familie. Fordi det også er ham, som kommer op og tjekker og spørger, hvordan min dag har været. Det er den almene kontakt, som man plejer at have til sin familie.” (Emil, 16 år)

”Det er den almene kontakt, som man plejer at have med sin familie”

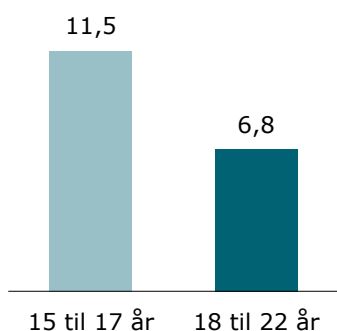
Som det fremgår af ovenstående citat, er det afgørende at have en voksen, som man kan gå til, når ikke der er forældre eller andre familiemedlemmer til stede i det daglige. Josephina fortæller, at hjælpen netop består i at vide, at der er en person, der tager sig af hende og er der for hende:

”Nu har jeg jo så ikke haft nogen forældre, der har været der hele mit liv. Jeg har en kontaktperson, som jeg er rigtig glad for. Og du ved, det gør bare, at jeg føler, at der er én omkring mig, der passer på mig på en eller anden mærkelig måde, selvom jeg ved, at det er hendes arbejde.” (Josephina, 19 år)

”Jeg føler bare, at der er én omkring mig, der passer på mig”

Omfang af hjælp fra kontaktperson afspejler de unges behov

I spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, har vi spurgt ind til omfanget af hjælp, som de unge får i forhold til støtteformen kontaktperson²⁸. Der er stor variation i forhold til omfanget af støtte. Nogle unge får ned til én time om ugen, mens andre ser deres kontaktperson hver dag.

²⁸ I denne undersøgelse afrapporterer vi kun på omfanget af støtte i forhold til kontaktperson. Det skyldes, at der et lille antal, der får anden supplerende støtte, og for de fleste kommuner har det ikke været muligt at opgive omfanget af støtten, som den unge får. Vi har derfor ikke data til at belyse omfanget af anden supplerende støtte.

De unge under 18 år får flere støttetimer, end de unge over 18 år

Unge i alderen 15 til 17 år får flere støttetimer til kontaktperson om ugen, end unge der er fyldt 18 år. I gennemsnit får de unge i alderen 15 til 17 år 11,5 timer støtte til kontaktperson om ugen. For de unge i alderen 18 til 22 år, der er anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats, har de i gennemsnit en kontaktperson tilknyttet 6,8 timer om ugen.

Flere af de unge, vi har interviewet, fortæller, at omfanget af støtte fra en kontaktperson er størst i den første periode, hvor de unge bor på eget værelse. To unge på henholdsvis 17 og 20 år fortæller, at de i starten havde flere støttetimer, men timeantallet er faldet efter, at de er faldet til i deres bolig, og har vænnet sig til at bo selv, da deres behov for hjælp og støtte har været mindre.

Sofia fortæller, at hun til at starte med havde en kontaktperson tilknyttet i 10 timer om ugen. Det var fint i starten, fordi hun havde behov for en masse praktisk hjælp i hjemmet i forbindelse med at flytte ind og komme på plads. Efter lidt tid kontaktede Sofia sin sagsbehandler, og gjorde opmærksom på, at hun ikke havde behov for så mange timers støtte, og det blev efterfølgende sat ned.

STOR VARIATION I ANTALLAT AF STØTTETIMER OM UGEN

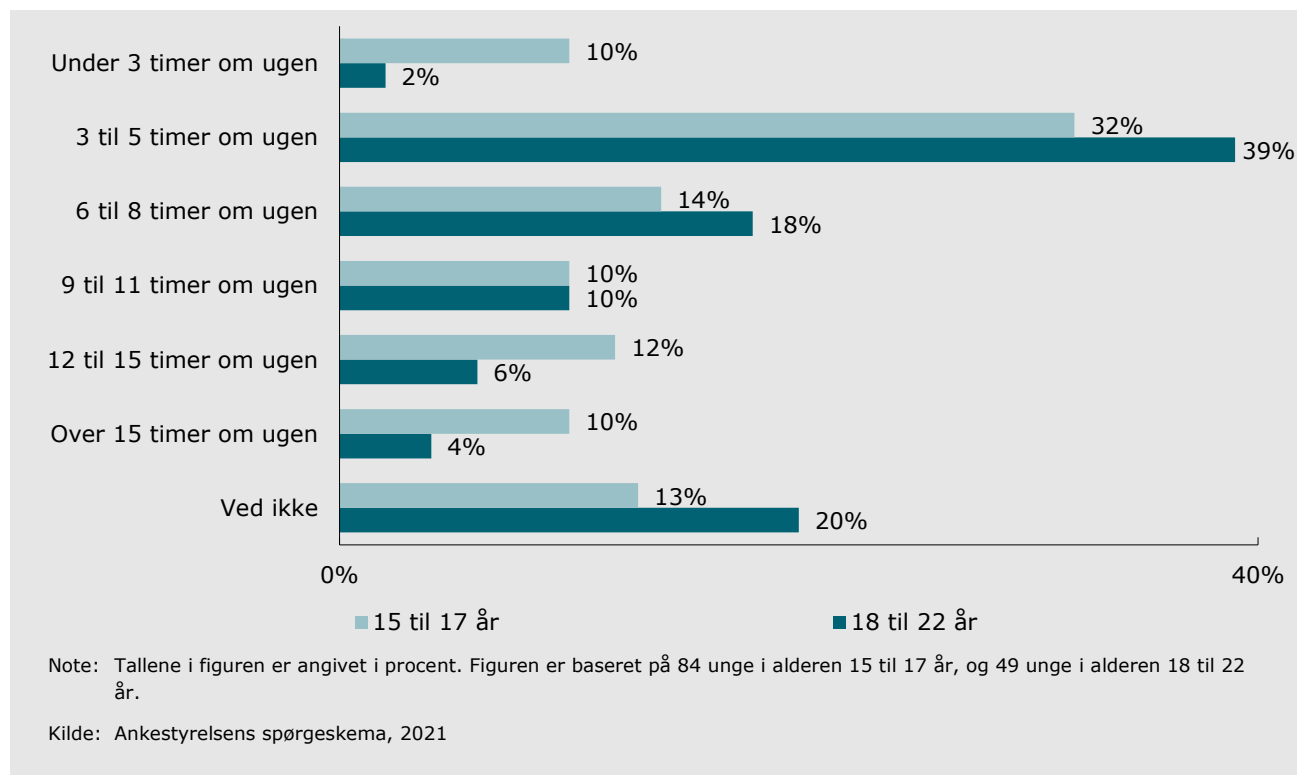
I spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, kan vi se, at der er meget stor variation i antallet af timer, som de unge har en kontaktperson tilknyttet. Det gælder især for de unge i alderen 15 til 17 år. De unge, der får færrest støttetimer om ugen, har en kontaktperson tilknyttet i én time om ugen. Modsat er der én ung, der har en kontaktperson tilknyttet i alle døgnets timer, og derfor har 168 støttetimer til en kontaktperson om ugen²⁹. For de unge i alderen 18 til 22 år er der ikke lige så stort et spænd. Det laveste antal støttetimer om ugen er to timer, og det højeste antal støttetimer om ugen er 25 timer³⁰.

²⁹ Ankestyrelsen har kontaktet kommunen, der har angivet dette antal støttetimer til kontaktperson, og kommunen har bekræftet, at timetallet er korrekt, og at det skyldes, at den unge har en kontaktperson 24 timer i døgnet alle ugens dage.

³⁰ Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021.

I figur 4.3 fremgår det, hvor mange timer om ugen de unge har en kontaktperson tilknyttet.

FIGUR 4.3 ANTAL TIMER OM UGEN, DE UNGE FÅR HJÆLP AF EN KONTAKTPERSON

3 TIL 5 STØTTE-TIMER OM UGEN ER DET MEST ANVENDTE

Størstedelen af de unge, både under og over 18 år, har en kontaktperson tilknyttet tre til fem timer om ugen. Derefter er der for begge grupper næst flest, der har en kontaktperson tilknyttet seks til otte timer om ugen.

For de unge i alderen 15 til 17 år er der derudover stort set lige mange unge fordelt på de resterende intervaller. Der er ti procent, der har en kontaktperson under tre timer om ugen, og ti procent, som har en kontaktperson mere end 15 timer om ugen.

For de unge i alderen 18 til 22 år får langt størstedelen mellem tre og 11 timers støtte om ugen. Kun to procent modtager støtte under tre timer om ugen, og kun fire procent modtager støtte over 15 timer om ugen.

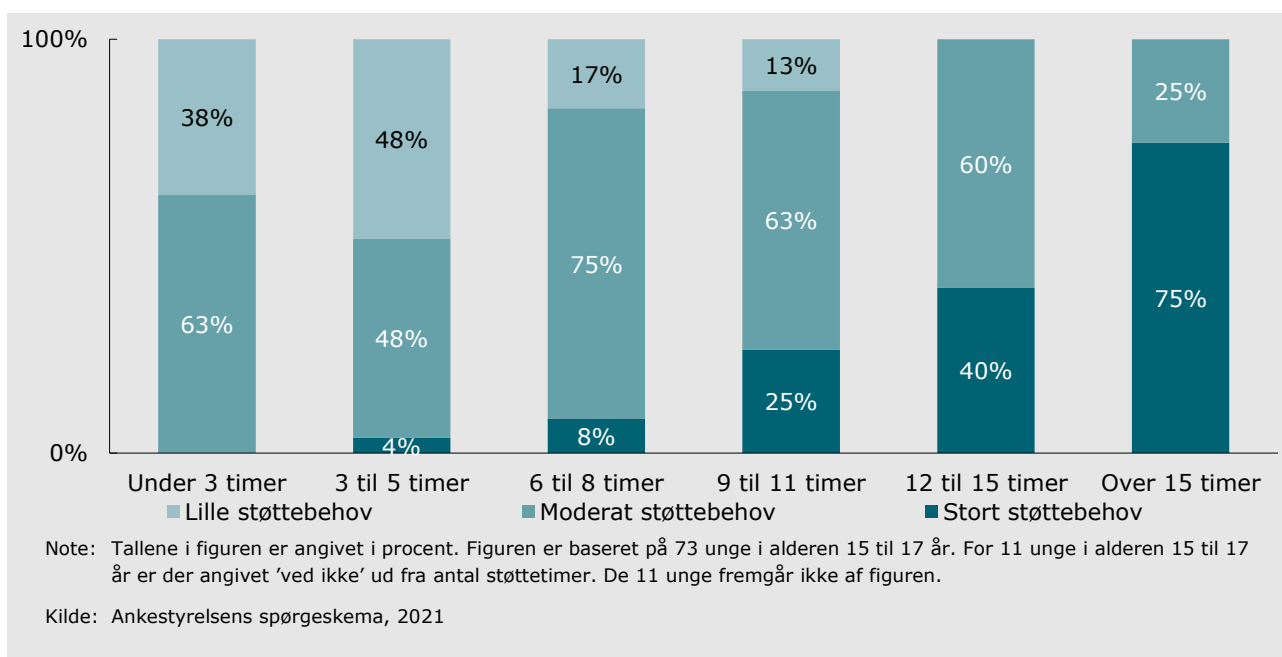
SAMMENHÆNG MELLEM STØTTE-BEHOV OG ANTAL STØTTE-TIMER

Sammenhæng mellem støttebehov og omfang af hjælp fra kontaktperson

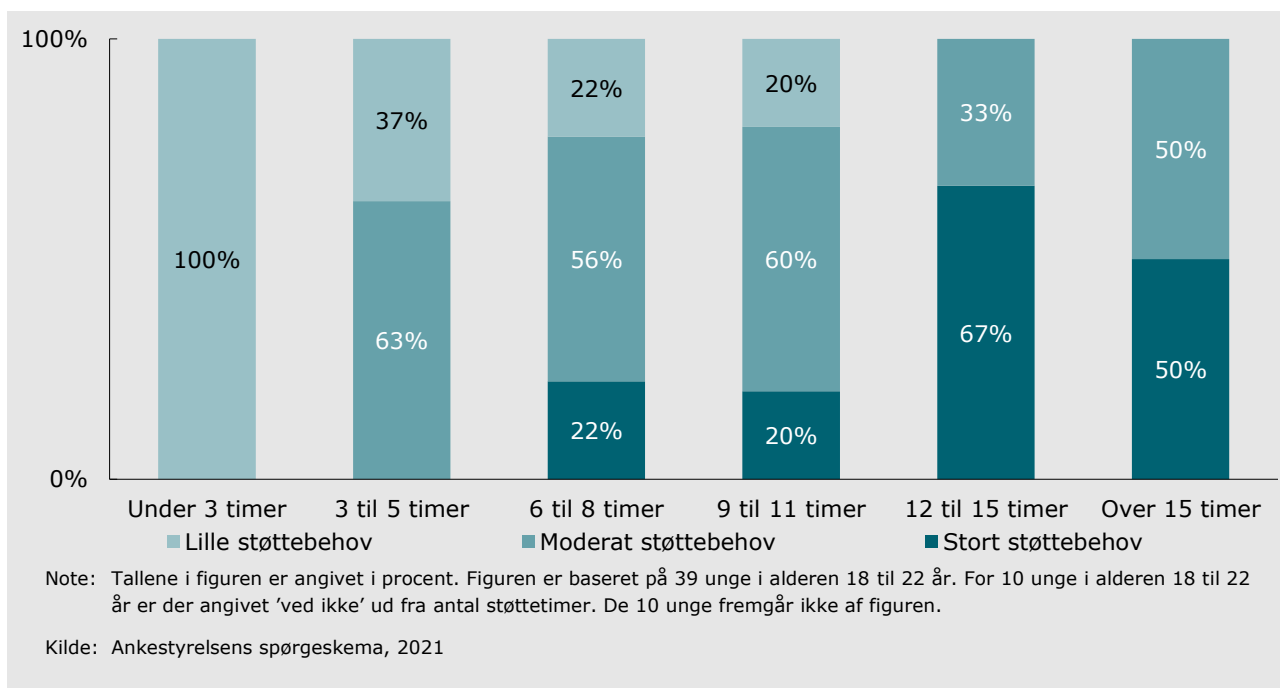
Omfanget af støttetimer bør afspejle den unges støttebehov. I spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, har vi både spurgt til den unges støttebehov og omfanget af støttetimer til kontaktperson. Når vi sammenligner de unges støt-

tebehov med omfanget af timer til kontaktperson - ud fra kommunernes besvarelse - fremgår det, at der er en sammenhæng mellem de to ting. De unge, der har et lille støttebehov, har færre støttetimer, mens de unge, der har et stort støttebehov, i højere grad har flere støttetimer om ugen, se figur 4.4, og 4.5.

FIGUR 4.4 KRYDS MELLEML ANTAL STØTTETIMER OM UGEN OG DEN UNGES STØTTEBEHOV FOR UNGE I ALDEREN 15 TIL 17 ÅR

FIGUR 4.5 KRYDS MELLEM ANTAL STØTTETIMER OM UGEN OG DEN UNGES STØTTEBEHOV FOR UNGE I ALDEREN 18 TIL 22 ÅR

DE UNGE ER TILFREDSE MED OMFANGET AF STØTTEN

"Det er når jeg har lyst - hvis jeg har lyst"

At der er en sammenhæng mellem støttebehovet og omfanget af hjælp fra kontaktperson bakkes op af interviewene med de unge. De unge, vi har interviewet, der har en kontaktperson tilknyttet, giver udtryk for, at de synes, at den tid de har sammen med deres kontaktperson svarer til deres behov.

Flere af de unge fortæller derudover, at de ikke oplever, at kontaktpersonen har et fast antal timer til at bruge sammen med dem. De oplever derimod, at kontaktpersonen er der efter den unges behov. Una fortæller, at støtten fra kontaktpersonen er planlagt ud fra hendes præmisser:

"Det er på mine præmisser. Det er når jeg har lyst - hvis jeg har lyst. Der er ikke noget, der er skemalagt. Med mindre vi bliver enige om det mig og hende, at vi har en plan hver onsdag. Men så er det igen på min præmisser. Og det er det, som er så rart." (Una, 20 år)

Derudover giver flere af de unge udtryk for, at de oplever, at deres kontaktperson er til rådighed for dem. Hvis de har spørgsmål eller akut har brug for hjælp, kan de ringe eller sende en sms til dem. Og de har en oplevelse af, at det er i orden, at de tager kontakt, og at der også bliver reageret på kontakten - uafhængigt af omfanget af støttetimer, de har til rådighed.

Gode råd fra de unge vedrørende kontaktperson

I interviewene fortæller de 16 unge, hvad der er betydningsfuldt for dem i forhold til deres kontaktperson. I dette afsnit giver vi de unges råd om støtte fra kontaktperson videre.

GODE RÅD VEDRØRENDE KONTAKTPERSON

1. Det er betydningsfuldt for de unge, at de får en kontaktperson, som de matcher med – fx i forhold til fælles interesser.
2. Den unge skal have mødt kontaktpersonen, inden den unge flytter ind på eget værelse.
3. Det er vigtigt, at kontaktpersonen er opsøgende. Det kan være svært for de unge selv at spørge om hjælp.
4. Det er vigtigt, at kontaktpersonen også giver noget af sig selv – relationen skal ikke opleves som ren professionel af den unge.
5. Det er vigtigt for de unge at have en kontaktperson, hvor relationen er stabil.

Råd 1: Det er betydningsfuldt for de unge, at de får en kontaktperson, som de matcher med

Flere af de unge fortæller i interviewene, at det er vigtigt, at de har en kontaktperson, som de har en god kemi med, og som de også kan tale med om ting, der interesserer dem, fx fritidsinteresser. En af de unge, Nina på 20 år, fortæller, at det har stor betydning, at denne matchning af kontaktperson er lavet på forhånd:

”Jeg har faktisk en ting, jeg synes, der kunne være virkelig nice. Det er, hvis man kunne lave et system, hvor man for eksempel kunne skrive mit navn og mine interesser. For eksempel elsker jeg at lave lektier, jeg elsker at spille fodbold, jeg elsker at drikke kaffe, og så kunne man jo, lidt ligesom tinder måske, matche dig med en kontaktperson, der også kunne lide at spille fodbold og drikke kaffe. Jeg tror, det vil give meget for den unge, hvis man matcher godt sammen.”
(Nina, 20 år)

Det har altså stor betydning for de unge, at de deler interesser med kontaktpersonen, og at samtalerne med kontaktpersonen handler om andet og mere end den unges situation.

Råd 2: Den unge skal have mødt kontaktpersonen, inden den unge flytter ind på eget værelse

Mange af de unge fortæller i interviewene, at det har stor betydning at møde den nye kontaktperson, inden man flytter ind i en ny bolig. At møde kontaktpersonen forud for indflytning har betydning for relationen, og gør, at de unge ikke føler, at alt er nyt på én gang.

Nina mødte ikke sin kontaktperson, før hun flyttede på eget værelse. Hun beskriver her, hvad det gjorde ved hende:

"Jeg mødte ham [kontaktperson], den dag jeg flyttede. Så jeg kommer ud og har ingen ide om, hvordan han ser ud, og hvem det er. Det var virkelig grænseoverskridende, det var sådan helt forfærdeligt. Og så kommer jeg hen til en kæmpe stor mand. Det var bare helt ubehageligt, fordi man aldrig har mødt vedkommende. Det var ikke en fed måde at møde hinanden på. Jeg når bare at sige 'hej', og jeg lægger mine ting, og så siger han til mig, at vi skal en tur i IKEA. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulle gøre. Det der med at tage i IKEA med en fremmed mand. Jeg måtte heldigvis tage en veninde med, men jeg var så bange. Jeg synes, det var en dårlig måde, og jeg synes, man burde have et kaffemøde inden." (Nina, 20 år)

"Det var bare helt ubehageligt, fordi man aldrig har mødt vedkommende"

Ninas fortælling vidner om, at det er rigtig vigtigt at få sat ansigt på sin kontaktperson forud for, at den unge flytter ind i sin nye bolig.

Råd 3: Det er vigtigt, at kontaktpersonen er opsøgende. Det kan være svært for de unge selv at spørge om hjælp.

Flere af de unge fortæller, at de ikke er vant til at få hjælp og støtte fra forældre eller andre voksne omkring dem. Derfor er det også meget uvant for dem at bede om hjælp og tale højt om deres behov. Det gør det ekstra vigtigt, at kontaktpersonen er opsøgende, og ikke forventer, at de unge kommer til dem, når de har behov for hjælp. Malou på 18 år fortæller, hvordan det er nemmere at tage imod hjælp, når man får den tilbudt:

"Når der kom nogen og spurgte 'skal jeg hjælpe dig med det her', så havde jeg ingen problemer med at sige, at det kunne egentlig være meget nice. Men jeg ville aldrig først skrive." (Malou, 18 år)

De unge fortæller, at det bliver nemmere at spørge deres kontaktpersoner om hjælp, når de har opbygget en god relation. Derudover fortæller flere af de unge, at deres kontaktpersoner hjælper dem med at blive bedre til at række ud efter hjælp.

Råd 4: Det er vigtigt, at kontaktpersonen også giver noget af sig selv

Flere af de unge fortæller, at det betyder meget for dem, at de føler, at relationen med kontaktpersonen ikke kun er professionel. Flere af de unge nævner eksempelvis, at de kan mærke på deres kontaktperson, at det ikke blot er et arbejde for dem – det er noget, som de brænder for. For mange af de unge er deres kontaktperson deres primære voksenrelation, og det betyder derfor meget for relationen mellem den unge og kontaktpersonen, at kontaktpersonen også giver noget af sig selv. Nedenstående er Melias fortælling. Her kommer det til udtryk, hvor vigtigt det er, at kontaktpersonen giver noget af sig selv, før end hun kan gå ind i relationen:

Melia: "Hvorfor skal de vide noget om os, hvis vi ikke må vide noget om dem"

Melia har været anbragt hos en plejefamilie, siden hun var helt lille. Hun har været hos den samme plejefamilie gennem hele sin opvækst, og har et godt forhold til sine plejeforældre. Da Melia fyldte 18 år, blev hun, mod sin vilje, anbragt på eget værelse. Melia ville gerne blive boende hos plejefamilien, men på grund af uenigheder mellem kommunen og plejefamilien var det ikke en mulighed at blive hos plejefamilien. Melia klagede over afgørelsen, men den blev ikke ændret.

Melia er nu næsten 20 år gammel, og har boet på eget værelse næsten to år. Hun bor i en ungdomshybel for anbragte unge, hvor hun har sin egen lejlighed. Hun har to kontaktpersoner tilknyttet – en primær og en sekundær.

Melia havde ikke lyst til at skulle flytte fra plejeforældrene, og hun syntes, at det var svært og utrygt at skulle flytte på eget værelse. Melia fortæller, at hun var vant til at have sine plejeforældre omkring sig alle døgnets timer, og det var skræmmende for hende, at de pludselig ikke var tæt på hende. Denne utryghed gjorde det svært for Melia at skulle indgå i en relation med sine kontaktpersoner. Derfor havde hun behov for, at de var opsøgende og tog initiativ til at opbygge en relation – og at det ikke blot var hende, der skulle åbne op og give noget af sig selv, men at de gjorde det samme, så relationen var mere ligeværdig. Melia udtrykker det således:

"Det er vigtigt, at de også lukker op for sig selv. Hvor vi unge får et indblik i, hvem de er. For ellers føler vi os ikke trygge og velkomne. For hvorfor skal de vide

noget om os, hvis vi ikke må vide noget om dem. Det er virkelig vigtigt. Det gør noget. Altså lige pludselig så lukker vi os også op 100 procent. Det, man sidder og snakker om, er ikke altid det nemmeste. Hvis de lukker op, får man en bedre kemi, man bliver ligesom venner. Og så har vi sgu brug for et kram en gang imellem.”

Som Melia fortæller, har det betydning for hendes relation og tillid til kontaktpersonen, at de begge fortæller noget om sig selv. Det kan give en ulige relation, hvis det kun er den unge, der åbner op. Derfor er det vigtigt, at kontaktpersonerne også tør at åbne op og give noget af sig selv.

Råd 5: Det er vigtigt for de unge at have en kontaktperson, hvor relationen er stabil

Flere af de unge, vi har interviewet, har været anbragt andre steder forud for anbringelsen på eget værelse, og haft forskellige voksne omkring sig. De fortæller, at det tager tid at opbygge tilliden og lukke nye voksne ind i deres liv. Flere unge fortæller, at det er vigtigt, at kontaktpersonen er en stabil relation. En af de unge er Una på 20 år, der tidligere har været anbragt på et opholdssted. Hun fortæller, at hun syntes, det var svært at opbygge en relation til de pædagoger, der var på opholdsstedet, da der var stor udskiftning. Her fortæller hun om, hvad den stabile relation, hun har haft med kontaktpersonen, har haft af betydning for hende:

”Jeg har jo en relation til min kontaktperson, som jeg har opbygget over de her tre år. Så det har gjort en stor forskel, at jeg rent faktisk har en tæt relation til hende. Jeg har haft mulighed for at danne en relation, fordi der ikke hele tiden bliver skiftet ud.” (Una, 20 år)

BRUG AF ANDEN SUPPLERENDE STØTTE

Ud over at få supplerende støtte efter serviceloven, kan de unge også få støtte efter anden lovgivning, mens de er anbragt på eget værelse. Det er dog en lille andel af de unge, der indgår i denne undersøgelse, der modtager støtte efter anden lovgivning.

Begrænset brug af supplerende støtte efter anden lovgivning end serviceloven

I tabel 4.2 fremgår antallet af unge, der modtager supplerende støtte efter anden lovgivning end serviceloven. Som vi også har beskrevet i starten af kapitlet, er det meget få unge, der

modtager supplerende støtte efter anden lovgivning. Ud af i alt 112 unge, i alderen 15 til 17 år, er der 10, der modtager støtte efter anden lovgivning (ni procent). Ud af de i alt 82 unge i alderen 18 til 22 år, gør dette sig gældende for fire unge (fem procent)³¹.

TABEL 4.2 ANTAL UNGE DER MODTAGER STØTTE EFTER ANDEN LOVGIVNING END SERVICELOVEN

	Antal unge, 15 til 17 år	Antal unge, 18 til 22 år
Uddannelsesvejledning	6	3
Mentorstøtte	2	1
Beskæftigelsesrettet støtte	0	0
Andet*	2	0
I alt	10	4

Note: *I kategorien 'Andet' er der angivet støtte efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

Få af de unge, der er anbragt på eget værelse, får uddannelsesvejledning, og ingen af de unge, som indgår i denne undersøgelse gennem spørgeskemaet, modtager beskæftigelsesrettet støtte.

³¹ I Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011 er der ikke spurgt ind til omfanget af støtte til anden lovgivning end serviceloven. Vi har derfor ikke mulighed for at belyse udviklingen i forhold til dette.

KAPITEL 5

Overgang til voksenlivet

I dette kapitel belyser vi de unges overgang til voksenlivet, og hvad planen for de unge er i forhold til bolig og støtte. Da der er forskellige muligheder for de unge afhængigt af, om de er i alderen 15 til 17 år eller 18 til 22 år, er kapitlet inddelt i to afsnit efter aldersgrupper.

Kapitlet er baseret på data fra Ankestyrelsens spørgeskema fra 2021 og interview med unge, der aktuelt er anbragt på eget værelse.

DELKONKLUSIONER: OVERGANGEN FOR DE UNGE I ALDEREN 15 TIL 17 ÅR

- Der er lavet en fremadrettet plan for 67 ud af de i alt 112 unge i alderen 15 til 17 år.
- Over halvdelen af de unge, der er lavet en plan for, skal flytte i egen bolig. Cirka en fjerdedel skal anbringes på eget værelse som led i en efterværnsindsats.
- Næsten alle de unge, der er lavet en plan for, skal fortsat modtage støtte, når de fylder 18 år. Syv procent skal ikke modtage støtte fremadrettet – de syv procent er en del af gruppen, der skal flytte i egen bolig.

DELKONKLUSIONER: OVERGANGEN FOR DE UNGE I ALDEREN 18 TIL 22 ÅR

- For de unge i alderen 18 til 22 år er det muligt at være anbragt som led i en efterværnsindsats, indtil den unge fylder 23 år. For de fleste stopper anbringelsen på eget værelse, inden den unge fylder 23 år.
- Der er lavet en plan for tre ud af fire unge i alderen 18 til 22 år.
- Over 40 procent af de unge, der er lavet en plan for, skal flytte i egen bolig uden støtte.
- Mere end en tredjedel skal i egen bolig, men skal fortsat modtage støtte.

OVERGANG TIL VOKSENLIVET FOR DE 15 TIL 17 ÅRIGE

De unge, der bliver 18 år, kan få bevilget efterværn, hvis de er i personkredsen for at modtage efterværn. Efterværn for unge, der er anbragt når de fylder 18 år eller umiddelbart inden, kan fx være i form af døgnophold på et anbringelsessted, kontaktpersonsstøtte eller anden hjælp. De kan også komme ud i egen bolig uden støtte. I så fald er der ikke tale om efterværn. I dette afsnit beskriver vi, hvad der kendetegner overgangen for de unge, der bliver 18 år.

§

OVERGANGEN TIL VOKSENLIVET – NÅR DEN UNGE BLIVER 18 ÅR

Når den unge bliver 18 år, kan kommunen bevilge efterværn til den unge indtil det 23. år. Efterværn kan både være døgnophold på et anbringelsessted, udslusningsophold, en fast kontaktperson eller anden form for støtte.

Hvis kommunen vurderer, at den unge har udfordringer, der ikke kan imødekommes med efterværnsindsatser, kan den unge visiteres til støttetiltag gennem voksenbestemmelserne i serviceloven.

Kommunen er, ved ophør af en anbringelse når den unge fylder 18 år, forpligtet til at tage stilling til, om den unge skal have efterværn jf. reglerne i servicelovens § 68, stk. 11. Det skal kommunen gøre senest seks måneder før den unge fylder 18 år.

Flertallet af de unge skal i egen bolig – med støtte

I spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, har vi spurgt, om der er en fremadrettet plan for den unge³². Af de unge i alderen 15 til 17 år er der på tidspunktet for spørgeskemaet en plan for 67 af de unge. At der ikke på tidspunktet for besvarelse af spørgeskemaet var en plan for alle unge, kan skyldes, at det for nogle af de unge ligger et stykke ud i fremtiden, og at det derfor endnu ikke har været relevant at forholde sig til. Dette er netop tilfældet for Emil på 16 år.

“Vi har talt lidt om det, men det er ikke vigtigt at kigge på nu. For det er noget, som er et stykke ude i fremtiden. Men jeg er sikker på, at når jeg på et tidspunkt er aktivt søgende

³² Kommunerne har svaret på følgende spørgsmål: “Er der udarbejdet en plan for den unge, når den unge ikke længere skal være anbragt på eget værelse”. Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021.

efter en lejlighed, så skal jeg også nok få støtte og hjælp den vej igennem. Det er bare ikke aktuelt lige nu.” (Emil, 16 år)

For over halvdelen af de unge (57 procent) er planen, at de skal flytte i egen bolig. Cirka en fjerdedel (24 procent) skal anbringes på eget værelse som led i en efterværnsindsats, og for næsten en femtedel (18 procent) er der lavet en anden plan i forhold til bolig.

TABEL 5.2 PLAN I FORHOLD TIL BOLIG FOR DE UNGE I ALDEREN 15 TIL 17 ÅR

	Antal	Procent
Egen bolig	38	57%
Anbringelse som led i en efterværnsindsats	16	24%
Andet	12	18%
I alt	66	100%

Note: For flere af de unge, hvor der er lavet en anden plan, gælder det, at anbringelsen ophører, men de unge kan blive boende i samme bolig og støtten i form af kontaktperson fortsætter eller at den unge overgår til voksenparagrafferne i serviceloven.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema 2021

De unge, der skal i egen bolig, skal ikke nødvendigvis flytte. Anbringelsen ophører, men i nogle tilfælde kan den unge blive boende. Den unge overtager i det tilfælde udgifter forbundet med boligen. Ebbe på 17 år fortæller, at det for ham har stor betydning, at han ikke skal flytte, når han bliver 18 år:

”Jeg synes, at det er rart, at jeg ikke skal flytte. Jeg vil sige, at det er lige før, at hvis jeg skulle flytte fra den her lejlighed, så kunne jeg ligeså godt lade være med at have efterværn, altså, fordi... det ved jeg ikke. Jeg synes, at det er rigtig rart, at jeg ikke skal flytte”. (Ebbe, 17 år)

At boligen for de fleste ikke er en permanent løsning, bliver af de unge beskrevet som en udfordring. Uvished om, hvor den unge skal bo fremadrettet, fylder meget. I nedenstående fortælling møder du Sofia. Sofias boligsituation er lige nu uvis, og det har stor indvirkning på hende.

Sofia: ”Jeg får også lidt en stressfølelse, når jeg ved, at det ikke er her, jeg skal være de næste fem måneder”

Sofia har haft en turbulent barndom med mange konflikter med både sin mor og far, som gik fra hinanden, da

Sofia var lille. Sofia har flyttet rundt med begge forældre, og har på skift boet hos sin mor og far og senere hen også farens ekskone. Da Sofia var 13 år gammel, blev kommunen tilknyttet, da konflikterne i familien blev værre, og Sofia havde en omgangskreds, der påvirkede hende negativt. Kommunen foreslog, at Sofia kom på efterskole for at komme væk fra konflikterne og vennerne, og Sofia endte med at være på efterskole i to år. Efter efterskoleopholdet var det meningen, at Sofia skulle flytte direkte på eget værelse, men der gik et halvt år, før end kommunen fandt en bolig, og i mellemtiden boede Sofia hos farens ekskone.

Sofia er nu 17 år gammel, og er anbragt på eget værelse. Her har hun været anbragt i fire måneder. Hun bor i en lejlighed i et alment boligbyggeri, og har en kontaktperson tilknyttet. De første to måneder kom kontaktpersonen hos hende hver dag i to timer, men Sofia gav selv udtryk for, at dette var for meget. Nu ser de hinanden, når Sofia har behov.

Den lejlighed, Sofia bor i, kan hun ikke blive boende i på sigt, og det fik hun fortalt, da hun flyttede ind. Hun er ikke klar over, hvorfor hun ikke kan blive boende i lejligheden:

"Jeg føler mig ret forvirret omkring de ting. Jeg føler ikke, at jeg er blevet sat ordentligt ind i det - altså jeg aner ikke engang, hvorfor jeg ikke kan blive boende her."

Hun har tidligere flyttet meget rundt, og Sofia fortæller, at det giver hende en følelse af stress ikke at vide, hvornår hun skal flytte, og hvor hun så skal bo:

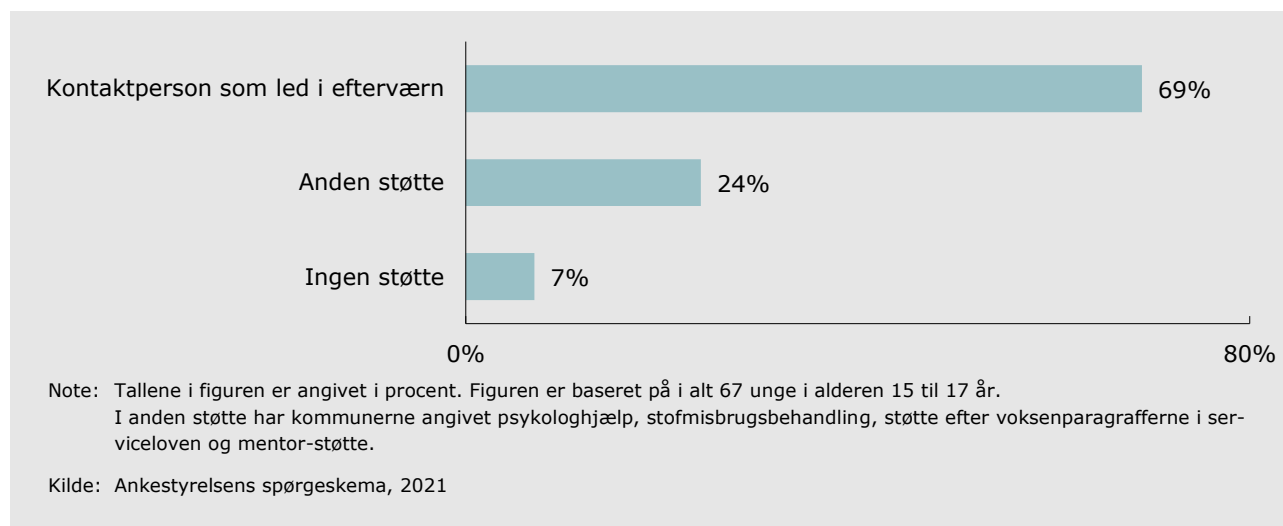
"Jeg får også lidt en stressfølelse, når jeg ved, at det ikke er her jeg skal være de næste fem måneder. Så ved jeg, at jeg skal til at flytte, og det kan godt være sådan lidt stressende."

Det hører med til Sofias historie, at hun er flyttet i alt 22 gange i sit liv. Som hun fortæller, er hun ikke fan af at skulle flytte rundt, og hun synes, at det er drænende og uoverskueligt. Især fordi hun er rigtig glad for den lejlighed, hun bor i, og føler, det er hendes hjem. For Sofias vedkommende spænder den manglende vished om hendes fremtidige boligsituation ben for en tilværelse, der ellers endelig er stabil.

Næsten alle de unge skal fortsat modtage støtte, når de fylder 18 år

Ud af de unge, der er en plan for, er der kun syv procent, der ikke skal have støtte fremadrettet. 69 procent af de unge skal have en kontaktperson, og 24 procent af de unge skal have anden støtte.

FIGUR 5.1 HVAD PLANEN ER I FORHOLD TIL STØTTE FOR DE UNGE I ALDEREN 15 TIL 17 ÅR

De syv procent af unge, der ikke skal have støtte fremadrettet, er alle unge, der skal i egen bolig.

OVERGANG TIL VOKSENLIVET FOR DE 18 TIL 22 ÅRIGE

I dette afsnit beskriver vi, hvad der kendetegner overgangen til voksenlivet for de unge, der er 18 til 22 år.

OVERGANGEN TIL VOKSENLIVET – NÅR DEN UNGE BLIVER 23 ÅR

Når den unge ikke længere er på eget værelse som led i en efterværnsindsats, kommer den unge ofte ud i egen bolig. For de fleste unge, der indgår i undersøgelsen, afsluttes efterværnet på anbringelsesstedet inden det 23. år. De unge kan fortsat have tilknyttet en kontaktperson i egen bolig, indtil de bliver 23 år.

Hvis den unge har afsluttet efterværn, men den unges behov ændrer sig, er det muligt at få genoptaget støtte efter efterværnsreglerne frem til den unge fylder 23 år.

Hvis den unge, efter han/hun er fyldt 23 år, fortsat har et stort støttebehov, kan den unge visiteres til støttetiltag gennem voksenparagrafferne i serviceloven.

ANBRINGELSEN AFSLUTTES OFTE INDEN DET 23. ÅR

De unge, der er mellem 18 og 22 år, har mulighed for at være anbragt som led i en efterværnsindsats, indtil de fylder 23 år. Vi kan dog se i spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, at 74 procent af de unge er 18 og 19 år. Dette tegner et billede af, at efterværn i form af døgnophold på et på anbringelsestypen eget værelse ofte afsluttes inden den unge bliver 23 år.

For de unge i alderen 18 til 22, har kommunerne også taget stilling til, om der er lavet en fremadrettet plan for den unge. Der er en plan for 76 procent (62 unge). For 24 procent (20 unge) er der ikke lavet en plan³³.

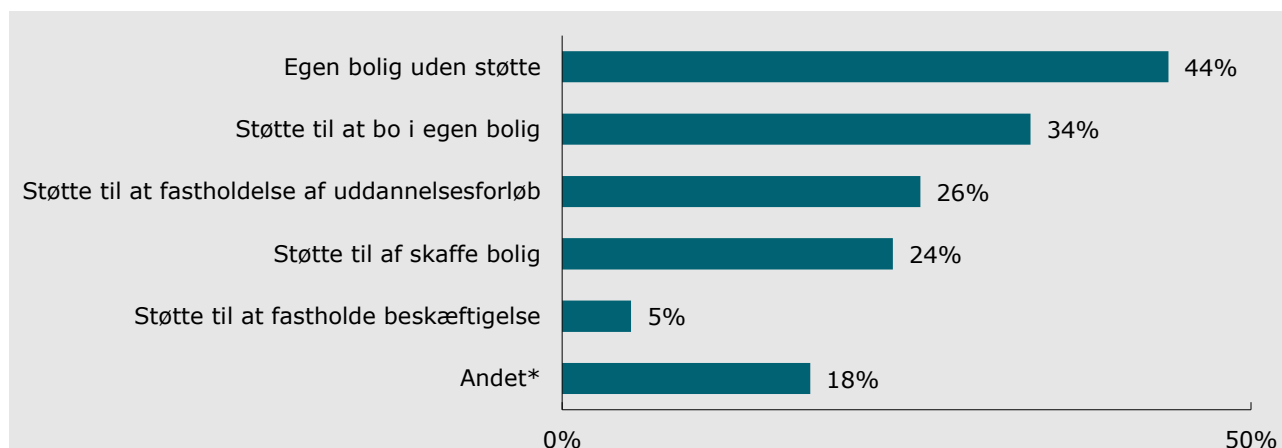
En stor del af de unge skal i egen bolig uden støtte

Kommunerne har i spørgeskemaet, der tager udgangspunkt i konkrete sager, taget stilling til, hvad planerne er for den unge efter endt anbringelse. Det handler dels om deres boligsituation, dels om de unges behov for støtte til fx at fastholde ud-

³³ Kommunerne har svaret på følgende spørgsmål: "Er der udarbejdet en plan for den unge, når den unge ikke længere skal være anbragt på eget værelse". Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021.

dannelse og beskæftigelse efter endt anbringelse. Se kommunernes besvarelser i nedenstående figur 5.2. Figuren er beskrevet efterfølgende.

FIGUR 5.2 HVAD ER PLANEN FOR DE UNGE I ALDEREN 18 TIL 22 ÅR

Note: Tallene i figuren er angivet i procent. Figuren er baseret på i alt 62 unge i alderen 18 til 22 år. Det har været muligt at angive flere svar, og derfor summer procenterne ikke til 100.

*I 'andet' er angivet selvforsørgende og støtte efter voksenparagrafferne i serviceloven.

Kilde: Ankestyrelsens spørgeskema, 2021

44 % SKAL I EGEN BOLIG UDEN STØTTE

Mere end 40 procent af de unge skal i egen bolig uden støtte

Som figur 5.2 viser, skal 44 procent af de unge, der er i alderen 18 til 22 år i egen bolig uden støtte efter endt anbringelse. Gennem interviewene med de unge kommer det til udtryk, at det for nogen af de unge er positivt både at ende opholdet på anbringelsesstedet og ikke at skulle modtage støtte, da det at få støtte fra kommunen kan være med til at fastholde den unge i en selvstændig position. Det er Morten et eksempel på. Læs Mortens fortællingen i boksen neden for.

Morten: "Jeg føler, at det holder mig lidt mere tilbage"

Morten har boet på tre forskellige opholdssteder, siden han blev anbragt som femårig. Lige inden Morten fyldte 18 år, flyttede han på eget værelse. Han havde ikke længere behov for lige så meget støtte, som der naturligt var på opholdsstedet, og han følte sig klar til en mere selvstændig tilværelse.

Morten er nu 20 år gammel, og bor i en lejlighed i en ungdomshybel til unge, der er anbragt. I starten, da han var under 18 år, var han tilknyttet en afdeling, hvor der

er fælles aftensmad med de andre unge og pædagoger, der er tilknyttet stedet. Efter han blev 18 år, flyttede han i en anden afdeling, hvor han selv sørger for at lave mad. Morten har to faste kontaktpersoner, som begge er tilknyttet ungdomshybelen, som han kan gå til og få hjælp og støtte fra.

Det betyder meget for Morten at have en så almindelig hverdag som muligt. Selvom han har været anbragt størstedelen af sit liv, fortæller han, at han har udviklet sig meget igennem de seneste år, og har lyst til og mod på at stå på egne ben. Han føler, at anbringelsen på eget værelse er med til at fastholde ham i en position, som ikke er konstruktiv for ham:

“Det er bare det her med, at jeg føler, at det holder mig lidt mere tilbage måske. Jeg føler bare, at jeg er på et tidspunkt i mit liv, hvor jeg mener, at jeg vil begynde at kunne leve det helt almindelig liv, eller hvad man siger. Uden en samtale om ugen, eller hvad man nu normalt gør.”

Han fortæller, at han ikke har udfordringer - ud over det som følger med at være en ung fyr i gymnasiet. Han synes heller ikke, at han har behov for støtte fra sine kontaktpersoner, og vil derfor gerne ud i egen bolig uden støtte - og leve et så almindeligt liv som muligt, uden at skille sig ud.

34 % SKAL FORTSAT HAVE STØTTE

Hver tredje skal have støtte til at bo i egen bolig

I figur 5.2 fremgår det også, at 34 procent af de unge fortsat skal have støtte, når de skal bo i egen bolig. Over halvdelen af disse unge skal have kontaktpersonstøtte. Det gør sig gældende for de unge, indtil de fylder 23 år. For de unge, der snart fylder 23 år, er der flere eksempler på, at den unge overgår til voksenparagrafferne i serviceloven, og eksempelvis skal have socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

26 % SKAL HAVE STØTTE TIL AT FASTHOLDE UDDANNELSE

Hver fjerde skal have støtte til at fastholde uddannelse

I figur 5.2 angiver kommunerne, at 26 procent af de unge skal have støtte til at fastholde uddannelse, og tre procent af de unge skal have støtte til at fastholde beskæftigelse. Disse tal stemmer overens med, at en større andel af de unge over 18 år er under uddannelse (72 procent), hvor kun 21 procent af de unge er i beskæftigelse.

Kommunerne har også beskrevet, hvilken form for hjælp de unge skal have i forbindelse med at fastholde uddannelse og

**24 % SKAL HAVE
HJÆLP TIL AT
SKAFFE EN BOLIG**

beskæftigelse. Det fremgår blandt andet, at kontaktpersonen eller en mentor skal hjælpe den unge med at fastholde uddannelse eller beskæftigelse.

Omkring en fjerdel af de unge skal have hjælp med at skaffe en bolig

24 procent af de unge skal have hjælp til at finde en bolig, se figur 5.2. Der ligger et arbejde for kommunerne i at hjælpe de unge med at finde og skrive den unge op til en relevant bolig, som den unge har mulighed for selv at betale efter endt anbringelse.

Metode

I dette kapitel beskriver vi de metoder, vi har anvendt i undersøgelsen, og relevante overvejelser vi har gjort os i den forbindelse. Undersøgelsen er baseret på følgende metoder:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner, der tager udgangspunkt i kommunernes aktuelle sager.
- Kvalitative interview med unge der er anbragt på eget værelse – både under og over 18 år.

SPØRGESKEMA TIL LANDETS KOMMUNER

Formål med spørgeskema

Spørgeskemaundersøgelsen blandt alle landets kommuner har til formål at afdække kommunernes overordnede praksis i forhold til brug af eget værelse som anbringelsesform. Derudover afdækker spørgeskemaet, med udgangspunkt i op til fire af kommunens aktuelle sager, om de unge får supplerende støtte, mens de er anbragt på eget værelse, og i så fald hvilken type støtte de unge får og omfanget af denne støtte.

Vi har inddelt spørgeskemaet i tre dele, der indeholder følgende temaer:

Del 1: Kommunens praksis for brug af anbringelse på eget værelse til unge både under og over 18 år.

Del 2: Spørgsmål om op til to aktuelle sager om unge anbragt på eget værelse i alderen 15 til 17 år.

Del 3: Spørgsmål om op til to aktuelle sager om unge anbragt på eget værelse i alderen 18 til 22 år.

Kriterier for udvælgelse af sager til at besvare del 2 og del 3

Del 2 og del 3 tager udgangspunkt i konkrete sager i kommunerne. Vi har bedt kommunerne om at udvælge to aktuelle sager, hvor den unge er under 18 år og anbragt på eget værelse, og to aktuelle sager hvor den unge er over 18 år og anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats.

Hvis en kommune har mere end to aktuelle sager om henholdsvis unge under og over 18 år, har vi bedt dem om at udvælge de sager, hvor den unge senest er blevet anbragt på eget værelse. Formålet med dette er todelt. Det er både for at

få et så aktuelt billede som muligt, og for at sikre en systematisk udvælgelse, hvor kommunerne ikke selv kan udpege konkrete sager.

Vejledning til besvarelse af spørgeskema

Da spørgeskemaet både indeholder spørgsmål om kommunens overordnede praksis i forbindelse med anbringelse på eget værelse, og spørgsmål der retter sig mod konkrete sager, kræver besvarelsen inddragelse af flere forskellige medarbejdere. Typisk vil en person med ledelsesansvar have viden om kommunens generelle praksis, mens spørgsmålene om de konkrete sager udfyldes af den medarbejder, der er tilknyttet sagen. Vi har udarbejdet en vejledning der indeholder information om, hvordan spørgeskemaet med fordel kan besvares og anbefalet kommunerne at have en tovholder, der har kunnet koordinere besvarelsene.

Pilottest af spørgeskema

Spørgeskemaet er blevet pilottestet af tre kommuner, der havde et forskelligt antal aktuelle sager at besvare spørgeskemaet ud fra. På den måde har vi testet de forskellige mulige udfald, der er indbygget i spørgeskemaet.

I forbindelse med testen har vi bedt kommunerne forholde sig til, om spørgeskemaet var intuitivt at besvare, og om spørgsmålene var formuleret klart. Desuden har vi spurgt ind til, hvordan de har koordineret besvarelsen. På baggrund af deres tilbagemeldinger har vi tilrettet spørgeskemaet og vejledningen.

Udsendelse af spørgeskema

Vi har sendt spørgeskemaet til den medarbejder i kommunen, der er kontaktperson for at indberette data til anbringelsesstatistikken. På den måde har vi målrettet spørgeskemaet til en relevant medarbejder i kommunen. Vi har modtaget en liste over kontaktpersoners for anbringelsesstatistikken fra Danmarks statistik.

Rykkerprocedure

Kommunerne har haft to og en halv uge til at besvare spørgeskemaet. Da vi på forhånd var klar over, at besvarelse af spørgeskemaet er en ressourcekrævende opgave for kommunerne, indlagde vi efterfølgende to rykkerprocedurer. I forbindelse med vores rykkerprocedure ringede vi til de kommuner, der endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet, og tilbød hjælp og vejledning til besvarelse af spørgeskemaet.

Besvarelser og validering

Spørgeskemaet er sendt ud til i alt 96³⁴ kommuner. 89 kommuner har besvaret spørgeskemaet. Det giver en svarprocent på 93.

I del to og del tre har vi bedt kommunerne om at udvælge konkrete sager og besvare en række spørgsmål for hver sag. Vi har herigennem fået viden om i alt 112 unge i alderen 15 til 17 år, og 82 unge i alderen 18 til 22 år, der er anbragt på eget værelse. Vi kender ikke den samlede population for unge, der har været anbragt på eget værelse i 2021³⁵, men i 2019 var der i alt 249 unge i alderen 15 til 17 år, og 391 unge i alderen 18 til 22 år, der var anbragt på eget værelse.

Validering af spørgeskema

For at kvalitetssikre besvarelserne har vi forholdt os til, om nogle kommuner har angivet svar, der gensidigt udelukker hinanden. Derudover har vi valideret de besvarelser, hvor der ikke er forhåndsdefinerede svarkategorier. I de tilfælde hvor en besvarelse har stukket ud, har vi kontaktet den gældende kommune og sikret os, at svaret er korrekt. Én kommune har eksempelvis angivet, at en ung har en kontaktperson tilknyttet 168 timer om ugen. Vi kontaktede kommunen for at sikre, at dette ikke var en tastefejl. I dette tilfælde er det korrekt, da den unge har en kontaktperson 24 timer i døgnet alle ugens dage.

Derudover har vi gennemgået alle fritekstfelter, og sikret at kommunerne ikke har givet bemærkninger, der giver anledning til at foretage ændringer i forhold til kommunens besvarelse.

Behandling af data

Vi har gennemført spørgeskemaundersøgelsen i programmet SuveyXact, og efterfølgende valideret og analyseret data i Excel.

INTERVIEW MED ANBRAGTE UNGE

Interview med unge, der er anbragt på eget værelse, har til formål at belyse de unges oplevelse af den hjælp og støtte de modtager fra kommunen, samt deres behov for og ønsker til hjælp, mens de er anbragt på eget værelse. Desuden handler

³⁴ Frederikshavn og Læsø Kommuner samt Ishøj og Vallensbæk Kommuner har forpligtende samarbejder på børn- og ungeområdet. Derfor er spørgeskemaet blevet sendt ud til i alt 96 kommuner og ikke 98 kommuner.

³⁵ Da undersøgelsen er blevet gennemført, har nyest data fra Danmarks Statistik været fra år 2019. Derfor kender vi ikke populationen senere end 2019.

interviewene også om de unges tanker om tilværelsen efter anbringelse på eget værelse.

Hvem har vi interviewet?

Vi har interviewet i alt 16 unge – seks unge i alderen 15 til 17 år, der er anbragt på eget værelse, og ti unge i alderen 18 til 22 år, der er anbragt på eget værelse som led i en efterværnsindsats.

Kriterierne for udvælgelse af unge har været, at de unge aktuelt er anbragt på eget værelse, og de er fyldt 15 år, så de selv kunne give samtykke til at deltage i interview.

Hvad handler interviewene om?

I interviewene med de unge har vi spurgt ind til følgende:

- Hvilken støtte modtager den unge fra kommunen samt indholdet og omfanget af støtten
- Den unges oplevelse af hvad hjælpen betyder i dagligdagen
- Den unges oplevelse af om hjælpen er relevant, eller om den unge har behov for yderligere hjælp
- Eventuelle ændringer i hjælpen mens den unge var anbragt på eget værelse, eller ændringer i hjælpen før og efter det 18. år
- Hjælp fra netværket, og forskellen i hjælpen fra det eventuelle netværk og kommunen
- Tanker om tilværelsen efter anbringelse på eget værelse

Rekruttering af unge til interview

Vi har rekrutteret unge til interview gennem både kommuner og organisationer. Det har vi gjort for at få en variation af erfaringer, da vi antager, at der kan være forskellige oplevelser af støtten for de unge, der er en del af en organisation i forhold til unge, der ikke er en del af en organisation.

Vi har udvalgt de kommuner, der, baseret på data fra Social- og Ældreministeriet, i 2019 havde det største antal af unge anbragt på eget værelse – både under og over 18 år. Vi har i alt været i kontakt med følgende syv kommuner:

- Næstved Kommune
- Odense Kommune
- Hvidovre Kommune
- Fredericia Kommune
- Københavns Kommune
- Gribskov Kommune
- Aarhus Kommune

Derudover har vi kontaktet relevante organisationer, der beskæftiger sig med og har kontakt til anbragte unge. Vi kontaktede både NGO'er, udførerled og væresteder for anbragte børn og unge. Vi har i alt været i kontakt med 13 forskellige afdelinger inden for følgende organisationer:

- De Anbragtes Vilkår
- SUF (Den sociale udviklingsfond)
- Baglandet
- De unges hus
- Fundamentet
- Hybelinstitutionen i København
- TABUKA (Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte)
- FABU – socialfagligt konsulenthus

Vi har kontaktet kommuner og organisationer telefonisk, og har sendt en opfølgende mail til en relevant medarbejder i kommunen/organisationen med oplysninger om undersøgelsen samt informationsmateriale til de unge. I informationsmaterialet til de unge har vi blandt andet skrevet, hvad interviewet handler om og vedhæftet et billede af os selv, så de unge har fået et ansigt på os inden interviewet. Vi har bedt kontaktpersonerne om at give materialet til de unge. Kontaktpersonen har videregivet kontaktoplysninger på de unge, der har tilkendegivet over for kontaktpersonen, at de gerne ville deltage i et interview. Kontaktoplysninger er blevet videregivet over telefon.

Samtykke

De unges samtykke til at deltage i interviewet har vi indhentet mundtligt, inden vi gennemførte interviewet. Da alle unge var 15 år eller derover, har vi ikke skulle indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaver(e). Hvis den unge selv ønskede det, orienterede vi den unges forældre om undersøgelsen. Det var dog ikke aktuelt for nogen af de 16 unge, vi har talt med.

Gennemførelse af interview

Grundet COVID-19 har det ikke været muligt at gennemføre interviewene med de unge ved fysisk tilstedeværelse. Derfor har vi gennemført interviewene over Skype eller telefonisk. Det var op til den enkelte unge, om han/hun foretrak Skype eller telefon, ligesom det også var op til den unge, om interviewet skulle være med eller uden video. De unge blev informeret om, at de havde mulighed for at tage deres kontaktperson eller anden fortrolig person med til interviewet, hvis de ønskede det. Det er der to unge, der har gjort brug af. Derudover er der to unge, der har ønsket at blive interviewet sammen, og det har vi imødekommet.

Ved starten af hvert interview fortalte vi den unge om undersøgelsens formål. Vi fortalte dem derudover:

- at de til enhver tid kunne trække sig fra undersøgelsen og interviewet
- at de altid gerne måtte sige, hvis der var et spørgsmål, de ikke havde lyst til at svare på
- at deres navn ikke kommer til at fremgå af rapporten
- at vi har underretningspligt, og hvad det vil sige: Hvis de fortæller os noget, der gør os bekymrede for, om de får den rigtige hjælp, er vi nødt til at sige til en kollega i Ankestyrelsen - at vi er bekymrede, men ikke hvorfor.

Disse forhold fremgik også af det informationsmateriale om undersøgelsen, de unge fik udleveret af den relevante medarbejder i kommunen/organisationen.

Vi har desuden spurgt alle de interviewede børn og unge om vi måtte optage interviewet på diktafon, hvilket de alle sagde ja til.

Behandling af interview

Interviewene er blevet optaget, og er derefter blevet transskriberet og kodet i databehandlingsprogrammet NVivo. Interviewtransskriptionerne har gennemgået en systematisk kodning med afsæt i et kodetræ, der bygger på temaer og spørgsmål fra interviewguiden, samt analysetemaer der er opstået i og på tværs af interviewene.

Afreportering på baggrund af interview

Interviewene indgår løbende i rapporten, hvor både citater og beskrivelser fra de unge nuancerer resultaterne på baggrund af spørgeskemabesvarelsene.

Derudover har vi ti fortællinger, der er sammenskrevet på baggrund af interviewene med ti af de unge. Hver fortælling eksemplificerer en konkret pointe. Fortællingerne er baseret på de unges oplevelser, og er genfortalt med brug af den unges egne ord og formuleringer.

Vi har ændret de unges navne og personspecifikke detaljer, så det ikke er tydeligt for andre end den unge selv, hvem det er.

Høringsprocessen

Alle unge er blevet tilbudt at få de uddrag af rapporten, der bygger på interviewet med dem, til gennemlæsning. De unge, der har takket ja til dette, har fået tilsendt uddrag på e-boks.